

תקווה יוסף Tikva Yossef

- 1
01:00:08,920 <-- 01:00:00,000
נולדתי במרבה.
- 2
01:00:17,400 <-- 01:00:09,000
לאבא שלי קוראים סימו סלומון,
לאמי קוראים וודה מקונן.
- 3
01:00:26,400 <-- 01:00:17,480
ואני נולדתי בשם טקלה סלומון.
- 4
01:00:32,400 <-- 01:00:26,480
נולדנו וגדלנו שם (במרבה).
- 5
01:00:37,400 <-- 01:00:32,480
כמה ילדים אתם? איפה את מבחינת הסדר?
- 6
01:00:55,600 <-- 01:00:37,480
אני נולדתי חמישית, יש לי 3 אחים,
אנחנו 5 אחיות כולל אותי.
- 7
01:01:04,600 <-- 01:00:55,680
את ראשונה מבין הבנות?
-לא. יש גדולות ממני.
- 8
01:01:12,080 <-- 01:01:04,680
אחים גדולים ואחיות גדולות ממני,
אני האמצעית.
- 9
01:01:24,080 <-- 01:01:12,160
אחרי נולדו עוד שניים.
- 10
01:01:28,120 <-- 01:01:24,160
מה את הכי זוכרת מהילדות שלך?
מה הזיכרון הראשון שלך?

11

01:01:43,120 <-- 01:01:28,200
הדבר הראשון שאני זוכרת זה משחקים.
לשחק בבוע, להתיז מים זו על זו.

12

01:01:46,120 <-- 01:01:43,200
איזה סוג של משחקים שיחקת?

13

01:01:51,120 <-- 01:01:46,200
סוגי המשחקים, להתיז מים.
להכין בובות מבוע.

14

01:02:01,120 <-- 01:01:51,200
פיסלנו בובה מבוע,
יצרנו אותם כמו בני אדם.

15

01:02:05,200 <-- 01:02:01,200
טוב.
-כך עשינו.

16

01:02:14,200 <-- 01:02:05,280
התחתנתי בגיל 13.

17

01:02:18,200 <-- 01:02:14,280
לפני הנישואין. -כן?

18

01:02:26,200 <-- 01:02:18,280
הזכרת את הילדות שלך בזה שפיסלתן בובות,
איך שיחקתן עם בובה?

19

01:02:33,400 <-- 01:02:26,280
האם תמיד שיחקת או שעבדת גם בבית?

20

01:02:46,920 <-- 01:02:33,480
כן (עבדתי), שלחו אותי להביא רפש,
לטחון קמח, להכין קפה.

21

01:02:58,920 <-- 01:02:47,000
הכנתי בונה (קפה), הכנתי אינג'רה
והכנתי תבשילים רק אח"כ יצאתי לשחק.

22

01:02:59,920 <-- 01:02:59,000
אישרו לי "לכי".

23

01:03:06,520 <-- 01:03:02,280
באיזה גיל התחלת לעבוד בבית?

24

01:03:13,000 <-- 01:03:06,600
באתיפיה זה מיד, בגיל ארבע,
חמש מתחילים לעבוד.

25

01:03:22,520 <-- 01:03:13,080
הבאתי מים מנהר באמצעות כד מדלעת
גם באמצעות כד מחרסינה, הכנתי גם קפה.

26

01:03:28,520 <-- 01:03:22,600
בגלל שהריחיים היו גבוהים, עליתי על שרפרף
כדי לטחון קמח.

27

01:03:31,200 <-- 01:03:28,600
תגבירי את הקול שלך בבקשה,
אני לא שומעת אותך.

28

01:03:40,200 <-- 01:03:31,280
טוב, טחנתי. כדי לטחון עליתי על שרפרף
על מנת להגיע לגובה הריחיים.

29

01:03:53,520 <-- 01:03:40,280
אח"כ יצאתי לשחק.
אחרי המשחק, כל המשפחה אכלנו ביחד.

30

01:03:59,720 <-- 01:03:53,600

אימי עובדת רצינית וגם אבא שלי,
אימי עבדה בקדרות.

31

01:04:05,080 <-- 01:03:59,800
אימא שלי טחנה קמח ואנחנו עזרנו לה,
חיינו חיים טובים עם אימא שלנו.

32

01:04:11,080 <-- 01:04:05,160
היינו מפונקים,

33

01:04:21,760 <-- 01:04:11,160
חיינו ממש טוב.
אח"כ כבר התחתנתי.

34

01:04:30,640 <-- 01:04:21,840
שלוש שנים אחרי שהתחתנתי,
ילדתי את בני הבכור.

35

01:04:39,520 <-- 01:04:30,720
לפני שאנחנו מגיעים לזה, את הכנת את
האינג'רה וכל העבודות, היכן רכשת את הידע?

36

01:04:49,520 <-- 01:04:39,600
מאימא שלי, היא אמרה לי תעשי כך וכך,
"תכיני בצק, תלושי את הצק"

37

01:04:51,520 <-- 01:04:49,600
אימא שלי עמדה ולימדה אותי.

38

01:04:55,400 <-- 01:04:51,600
רכשתי את הידע, אחרי שהיא לימדה אותי.

39

01:05:05,080 <-- 01:04:55,480
אחרי הניפוי אני לשה את הבצק,
ברגע שהבצק תפח אפיתי את הלחם.

40

01:05:12,080 <-- 01:05:05,160
למדתי זאת מאמי עוד כשהייתי ילדה קטנה,
בתקופה שנזקקתי לעמוד על שרפרף.

41

01:05:19,880 <-- 01:05:12,160
אמרה לי תמיד "איזו חכמה את".

42

01:05:30,480 <-- 01:05:19,960
אח"כ הכנתי אינג'רה,
אימי לימדה אותי לטחון, ללוש את הבצק,

43

01:05:34,120 <-- 01:05:30,560
אחרי שהכנתי את הבצק,
אמרה לי "עכשיו תבשלי".

44

01:05:35,120 <-- 01:05:34,200
בישלתי.

45

01:05:40,160 <-- 01:05:35,200
ביומיים הראשונים האינג'רה
נדבקה למחבת.

46

01:05:46,840 <-- 01:05:40,640
אחרי זה כבר יצא לי בסדר.

47

01:05:48,840 <-- 01:05:46,920
איך מכינים בצק?

48

01:05:58,440 <-- 01:05:48,920
קודם כל מנפים אח"כ מערבבים את הקמח,
אחרי זה לשים במים ואז נותנים לו לתפוח,

49

01:06:03,240 <-- 01:05:58,520
אחרי יומיים שלושה ניתן לבשל,
אחרי שמדללים את הבצק.

50

01:06:10,240 <-- 01:06:03,320
אחרי בישול, הכנתי תבשיל,
אומרים לי תכיני תבשילים "תעשי כך וכך"

51

01:06:12,240 <-- 01:06:10,320
מה הכוונה תעשי כך וכך?

52

01:06:22,760 <-- 01:06:12,320
אופן הכנת התבשיל, צריך לפלח גרעיני חמוס
ולשים תבלין חריף בתוך סיר רותח.

53

01:06:26,880 <-- 01:06:22,840
על מה מרתיחים את הסיר?

54

01:06:33,560 <-- 01:06:26,960
על גבי חצובה מאבנים.

55

01:06:41,480 <-- 01:06:33,640
את המחבת מקבעים גבוה,
ואז מבשלים בעמידה.

56

01:06:49,080 <-- 01:06:41,560
היה מאוד נוח באתיופיה.

57

01:06:57,560 <-- 01:06:49,160
בשקיעה כל העדר מגיע, אז יש חלב וכו'.

58

01:07:04,480 <-- 01:06:57,640
בחודש "מסקרם" (ספטמבר)
יש שפע של תירס, טף, דלעת.

59

01:07:09,720 <-- 01:07:04,560
קניתם את זה?
-לא. זורעים.

60

01:07:26,720 <-- 01:07:09,800

זורעים בחודש "גנבות" (מאי) ואז צומח.
את הדלעת שתלנו במו ידנו, כל זרע בנפרד.

61

01:07:34,920 <-- 01:07:26,800
אחרי ששתלנו, הכל צומח בשפע מרהיב עיניים,
עלי המנגולד, תפוחי האדמה והבצל.

62

01:07:44,000 <-- 01:07:35,000
בסוג עבודות כאלה עבדנו בילדות.

63

01:07:56,800 <-- 01:07:44,080
אבינו ואימנו...
היה כיף וגדלתי באושר רב.

64

01:08:16,920 <-- 01:07:59,000
אח"כ בגיל 13 באו לבקש את ידי,
התארסתי.

65

01:08:20,600 <-- 01:08:17,000
מה הכוונה "התארסתי"?

66

01:08:27,320 <-- 01:08:20,680
יש לי מאורס, חבר כמו כאן,
כמו שפה אומרים "פלונית יש לה חבר"

67

01:08:36,840 <-- 01:08:27,400
אבא שלו בא לבית שלנו,
אנחנו הכנו מראש טלה (בירה) וכו'.

68

01:08:42,200 <-- 01:08:36,920
האבא עומד ומבקש "תנו בבקשה את בתכם"
אחרי שנתן בר (כסף אתיופי) אחד.

69

01:08:49,160 <-- 01:08:42,240
בבר אחד...

70

01:08:57,080 <-- 01:08:49,240
אחרי זה ההורים מסכימים,
מחליטים להמתין חודשיים או שלושה.

71

01:08:59,600 <-- 01:08:57,160
או שמחליטים לאלתר.

72

01:09:04,600 <-- 01:08:59,680
מה הסיפור שלך, את המנהג אני מכירה.
-טוב, טוב.

73

01:09:18,880 <-- 01:09:04,680
על עצמך, מתי שמעת שבאים לבקש את ידך?
מי אמר לך? מה הרגשת באותו רגע? ספר לי.

74

01:09:27,680 <-- 01:09:18,960
כשבאו אורחים לבית, ששאלנו "למה?"
אז ענו "כדי לבקש את ידך."

75

01:09:33,800 <-- 01:09:27,760
"באו לבקש את ידך."
צעקתי "מה?!" ואז התחלתי לבכות ולבכות.

76

01:09:44,200 <-- 01:09:33,880
אחרי זה, מבינים.
זה קשה, כן! אבל כאן בארץ.

77

01:09:46,600 <-- 01:09:44,280
כך חיינו.

78

01:09:54,000 <-- 01:09:46,680
באתיופיה היה נוח, וכך התחתנו.

79

01:10:00,080 <-- 01:09:54,080
את המנהג אנחנו מכירים.
את בילדותך, מה ראית?

80

01:10:03,080 <-- 01:10:00,160
מה הרגשת? עם מי דיברת?

81

01:10:06,440 <-- 01:10:03,160
מה עשית? האם ישר הסכמת והלכת?

82

01:10:10,320 <-- 01:10:06,520
לא.
האם הסתתרת? ומה אמרת? ספרי על זה.

83

01:10:16,680 <-- 01:10:10,400
בטח שמתחבאים. -בדיוק על זה תספרי.
-כל החברות שלי צחקו עלי.

84

01:10:27,480 <-- 01:10:16,760
נחזור אחורה. נתחיל מהקטע שהאורחים באו.
-באו ונכנסו. שאלתי "מה זה?"

85

01:10:30,240 <-- 01:10:27,560
ענו לי "באו לבקש את ידך".

86

01:10:33,680 <-- 01:10:30,320
"בשבילך", שאלתי "למה?"

87

01:10:40,080 <-- 01:10:33,760
"בעל", קוראים לזה בעל.
ואז ענית "מה?" והתחלתי לבכות.

88

01:10:44,080 <-- 01:10:40,160
אז כעסו עלי ואמרו למה את מתנהגת כך?

89

01:10:51,320 <-- 01:10:44,160
אימי ואחיותיי נכנסו לחדר,
הרגיעו אותי...

90

01:10:57,560 <-- 01:10:51,400
אחרי זה נרגעתי.
את זה אני זוכרת.

91
01:11:01,960 <-- 01:10:57,640
זה קרה כשהייתי ילדה.

92
01:11:08,880 <-- 01:11:02,040
כך זה קרה. - טוב.
זהו.

93
01:11:15,920 <-- 01:11:08,960
זה לא "זהו". באו לחתונה, אני מזכירה לך.
-כן. כן.

94
01:11:33,200 <-- 01:11:16,000
החתונה נקבעה לחודשיים אחרי האירוסין,
ארגנו את החתונה הכנו אוכל.

95
01:11:39,280 <-- 01:11:33,240
הגיע החתן שחטו בשר והכינו שתייה.

96
01:11:55,200 <-- 01:11:40,280
החתן הגיע מלווה בחברים עם שירה וריקודים,
אני בכיתי...

97
01:12:07,200 <-- 01:11:55,280
החתן ומלוויו הגיעו בערב, חגגו כל הלילה
אכלו ושתו ולמחרת בבוקר עשו העברה.

98
01:12:19,000 <-- 01:12:07,280
העברה הכוונה היא שלקחו.
כלומר, לקחו אותי.

99
01:12:36,080 <-- 01:12:19,080
קיבלו אותי וישנו, למחרת הלכנו להורים,
רכבנו על סוסים וחמורים והגענו בערב.

100

01:12:43,120 <-- 01:12:36,160
הגענו למשפחת החתן, המתנו עד הערב.

101

01:12:54,520 <-- 01:12:43,200
אחרי זה, יש מושג שנקרא "ייחוד".
אחרי זה ברכו אותנו, ברכו אתנו.

102

01:13:00,200 <-- 01:12:54,600
ה"קשרה" (סרט שהחתן קושר על ראשו),
נועד לשבועה ביניהם גם לוודא שהיא בתולה.

103

01:13:07,200 <-- 01:13:00,280
אם במתברר שהיא לא בתולה חותך את הסרט
שעל ראשו וזורק אותו ומיד מחפש כלה אחרת.

104

01:13:15,080 <-- 01:13:07,280
לאותה החופה, לא משנה ילדה קטנה או מישהי
אחרת. העיקר לא לבטל את החתונה.

105

01:13:25,080 <-- 01:13:15,160
אותה בחורה שלא מצאו בה בתולין מגורשת.
משום שלא שמרה על כבודה, כך זה באתיופיה.

106

01:13:39,200 <-- 01:13:25,160
אחרי זה. -טוב, אני מחזירה אותך אחורה,
לפני החתונה אלו הכנות עשו עבורך?

107

01:13:44,200 <-- 01:13:39,280
לי....
- לאן הלכת? איך קנו לך בגדים?

108

01:13:56,000 <-- 01:13:44,280
מה שעשו עבורך, מה הרגשת? האם התקלחת?
מה בדיוק עשו עבורך? תספרי לנו על כל זה.

109

01:14:04,800 <-- 01:13:56,080
לאותו יום קנו לי בגדים,
תכשיטים לצוואר, שרשרת, תליון וכו'.

110

01:14:15,000 <-- 01:14:04,880
ביום שמגיע החתן, מורחים בצק על הכלה.
משום שזה מנקה ומבריק את הגוף.

111

01:14:16,000 <-- 01:14:15,080
מתי?

112

01:14:26,480 <-- 01:14:16,080
את הבצק מורחים עליה ואז היא טובלת
לפני שהחתן מגיע בערב, כמו הטבילה במקווה.

113

01:14:54,480 <-- 01:14:26,560
לבשתי את שמלת הכלה אחרי הטבילה, יום
לפני שהגיע החתן עשיתי את כל ההכנות האלה.

114

01:14:56,800 <-- 01:14:54,560
כך היה...

115

01:15:03,000 <-- 01:14:56,880
מתי ראית אותו בפעם הראשונה?
לא נבהלת? לא ניסית לברוח?

116

01:15:04,680 <-- 01:15:03,080
לא! לא.

117

01:15:09,440 <-- 01:15:04,760
לפני שהוא בא?
-הייתי מכוסה. -לא ניסית לברוח?

118

01:15:15,600 <-- 01:15:09,520
מה פתאום?! לא ברחתי.
איך? לא ברחתי.

119

01:15:19,800 <-- 01:15:15,680

אני כלה! אני בידי אחרים,
כל החברות שלי היו איתי.

120

01:15:35,800 <-- 01:15:19,880

חתן וכלה בחברת הרבה אנשים וחברים,
היו חברים, אחיינים, אחיותי.

121

01:15:43,000 <-- 01:15:35,880

כולם פינקו אותי ועשו ממני נסיכה.
הייתה שמחה אמיתית.

122

01:15:49,000 <-- 01:15:43,080

אני תמיד מחזירה אותך אחורה.
לרוב, אני רוצה שתסביר לי טוב.

123

01:16:00,480 <-- 01:15:49,080

אחרי שארגנו את החתונה והכינו אותך,
איך נראה הטקס? איפה ישבת?

124

01:16:04,800 <-- 01:16:00,560

איפה חיכית?
אם כיסו אותך, אז מה הצלחת לראות?

125

01:16:10,840 <-- 01:16:04,880

מי לקח אותך? ואיך הלכת את הדרך?

126

01:16:21,600 <-- 01:16:10,920

לא.. בבית הלבישו ואיפרו אותי.

127

01:16:34,400 <-- 01:16:21,680

הייתה לי שושבינה (מלווה), גם לחתן היה
שושבין, והשושבין שלו נשבע,

128

01:16:43,400 <-- 01:16:34,480

נשבע שהוא יראה את הכלה כמו אחותו,

ואת החתן כמו אחיו.

129

01:16:51,280 <-- 01:16:43,480
השבועה התבצעה לפני שכיסו והוציאו אותי,
אחרי השבועה הוא מוציא אותי.

130

01:16:53,960 <-- 01:16:52,160
לאן הוא הוציא אותך?

131

01:17:11,880 <-- 01:16:54,000
באתיופיה, השושבין נושא את הכלה על גביו,
ומעביר אותה לשאר השושבינים שיושבים בצד.

132

01:17:28,000 <-- 01:17:11,960
השושבין נושא אותי, ומושיב אותי במקום
שהוכן מראש עבורי סמוך לחתן.

133

01:17:37,040 <-- 01:17:28,080
מארגנים ומכינים הכל עבורי
ואני יושבת לידו.

134

01:17:45,160 <-- 01:17:37,080
הושיבו אותי, ישבנו זה לצד זה
כשכולי מכוסה, לא ראינו זו את זה.

135

01:17:46,400 <-- 01:17:45,240
רק אחרי זה ראינו זה את זה.

136

01:17:50,840 <-- 01:17:46,480
לא ראית אותי? דרך חור.
-לא! -לא הצצת? -לא!

137

01:17:56,840 <-- 01:17:50,920
סתם ישבת?
-לא! בכיתי.

138

01:18:09,840 <-- 01:17:56,920
רק בדרך, תוך כדי רכיבה על סוס וחמור
הצלחנו לראות זה את זה.

139

01:18:13,320 <-- 01:18:09,920
מה הרגשת כשראית אותו?

140

01:18:31,880 <-- 01:18:13,400
קשה, זה קשה. מאוד!
ביתי מרגע צאתי מביתי עד שהגעתי אליו.

141

01:18:34,720 <-- 01:18:31,960
מה הם אמרו כשבכית?

142

01:18:44,920 <-- 01:18:34,800
השושבין אמר "למה את אומרת כך?"
שוחח איתי וייעץ לי.

143

01:18:51,400 <-- 01:18:45,000
זה מה שהוא אמר.
זה מה כל מה שהיה.

144

01:19:00,000 <-- 01:18:51,480
טוב, עוד לא סיימנו.
כשבכית יום שלם, מה עם אוכל?

145

01:19:04,520 <-- 01:19:00,080
לא אכלתי כלום, חוץ ממה שאכלתי
אצל אימא שלי.

146

01:19:15,080 <-- 01:19:04,600
חתן וכלה לא נהגו לקחת אוכל בדרך,
אומרים להם ללכת ולאכול אצל הורי החתן.

147

01:19:24,520 <-- 01:19:15,160
את נכנסת. -לא אכלת כל היום?
כן, לא נהוג, חוץ ממה שאכלתי אצל אימי.

148

01:19:39,000 <-- 01:19:24,600
אחרי דרך ארוכה, הגענו לבית.
רק אחרי זה אכלתי, דייסה מים וכו'.

149

01:19:43,000 <-- 01:19:39,080
אחרי זה...

150

01:19:46,600 <-- 01:19:43,080
זה קשה! -מה?
-זה קשה.

151

01:19:51,880 <-- 01:19:46,680
אחרי כל זה את אוכלת כשאת עדיין מכוסה,
ובנוסף יש לך חשש מה יגידו עליך וכו'.

152

01:19:54,680 <-- 01:19:51,960
והנורא מכל, את לא יכולה לצאת
אין לך אפשרות להתפנות.

153

01:20:02,000 <-- 01:19:54,760
ואת בהתלבטויות "אם יהיה לי פיפי
או משהו אחר איפה אני אתפנה?"

154

01:20:17,000 <-- 01:20:02,080
טוב. -רק אחרי אוכל מאוחר בלילה,
החברות לוקחות אותך להתפנות.

155

01:20:27,240 <-- 01:20:17,080
הן אומרות לך "בואי נלך להתפנות"
כמו בארץ, הלכנו מאוחר והתפנינו.

156

01:20:33,920 <-- 01:20:27,320
כל היום?
-כן, את לא יכולה להתפנות.

157

01:20:39,720 <-- 01:20:34,000
למה?
איך אסביר לך את המנהג של אתיופיה?

158
01:20:46,600 <-- 01:20:39,800
שמא אנשים ילעגו לך,
"היא אמרה כך, עשתה כך, הלכה לפה.."

159
01:20:47,600 <-- 01:20:46,680
שמא ילעגו לך.

160
01:20:58,440 <-- 01:20:47,680
בתום 7 ימים של החתונה את נכנסת לבית,
מהרגע הזה את חופשיה לעשות כאוות נפשך.

161
01:21:02,280 <-- 01:20:58,520
שורה ואוכלת.

162
01:21:09,360 <-- 01:21:02,360
כדי להתפנות חייבת לחכות עד לחושך,
בשעות המוקדמות של הערב.

163
01:21:20,880 <-- 01:21:09,440
רגע, עכשיו תסבירי לי (בבקשה),
בדיקת הבתוליות התבצעה באותו יום שהגעת?

164
01:21:24,560 <-- 01:21:20,960
כן.
-האם את זוכרת איך ולאן לקחו אותך?

165
01:21:36,560 <-- 01:21:24,640
היה חשוך, היו איתנו שניים שלושה אנשים,
מה זה היה!? זה היה יער.

166
01:21:42,120 <-- 01:21:36,640
אחרי זה. -לא, על זה תספרי לי היטב.
-מה? -תספרי לי הכל,

167

01:21:47,560 <-- 01:21:42,200
איך זה היה, אני גם בת אני רוצה לדעת.
-כן, כן.

168

01:21:54,920 <-- 01:21:47,640
הלכנו ליער. (שאלתי) "מה זה?",
פרשו את השטיח מעור שקיבלתי (מהוריי).

169

01:21:58,600 <-- 01:21:55,000
"הדבר" נעשה, ברכו אותנו.

170

01:22:05,120 <-- 01:21:58,680
אחרי זה. -לא פחדת?
-עשו צהלולים לאות שמחה.

171

01:22:07,120 <-- 01:22:05,200
גם אם פחדתי לאן היה לי לברוח?

172

01:22:12,320 <-- 01:22:07,200
מה קרה לך?
פחדתי.

173

01:22:20,560 <-- 01:22:12,400
אני כבולה.
לו סירבתי היו טוענים שאין לי "כבוד".

174

01:22:26,640 <-- 01:22:20,640
מה?
היו טוענים, "היא סירבה בגלל שאין לה

175

01:22:31,120 <-- 01:22:26,720
"לכן קחו ותחזירו אותה."

176

01:22:42,880 <-- 01:22:31,200
עלולה להיווצר בעיה שאין לך סימן לזה.

ואם אין סימן יגידו שאת לא (בתולה)

177

01:22:55,480 <-- 01:22:42,960
בגלל שזה בכוח, את צועקת בכל הכוח
באמצע היער. כך זה קרה.

178

01:23:01,880 <-- 01:22:55,560
האם מישהי או אימא שלך הסבירה לך על זה?

179

01:23:14,400 <-- 01:23:01,960
כן, אחיות שלי, דודתי מוצ'ית מקונן,
שנפטרה לא מזמן, היא הסבירה לי.

180

01:23:15,520 <-- 01:23:14,480
מה היא אמרה לך?

181

01:23:29,360 <-- 01:23:15,600
מה שהיא אמרה שנשמור על עצמנו,
לא ללכת עם בנים, לשמור על הכבוד!

182

01:23:35,800 <-- 01:23:29,440
הסבתות נהגו לומר לנו שזה מעשה
(לא לשמור על הכבוד) לא טוב ביהדות.

183

01:23:43,880 <-- 01:23:35,880
מעשה שכזה (אי שמירה על דת),
אסור ע"י הקייסים והקב"ה.

184

01:24:00,560 <-- 01:23:43,960
ובנוסף לזה אחת שמתחנת עם "כבודה",
זה מעשה שרצוי ע"י ה'.

185

01:24:07,560 <-- 01:24:00,640
נהוג להגיד שאישה כזאת נקראת צדיקה
ומצדיקה גם את הוריה.

186

01:24:12,000 <-- 01:24:07,640
האם היא הסבירה לך על זה? ידעת לפני?

187

01:24:21,520 <-- 01:24:12,080
כן, דודתי אמרה כך, אימי וסבתי אמרו
שמי שלא שמרה על "כבודה", היא חסרת דת.

188

01:24:26,080 <-- 01:24:21,600
לא רק דת אלא שגם לא זוכה לאריכות ימים.

189

01:24:40,240 <-- 01:24:26,160
לא זוכה לאריכות ימים. כך אמרו.
למה? כי זה אסור בתורה, וזה חשוב בדת.

190

01:24:50,120 <-- 01:24:40,320
באתיופיה שמענו שמועות,
שמי שלא מצאו בה את זה, נענשה במלקות.

191

01:25:02,320 <-- 01:24:50,200
אחרי המלקות לקחו לה את שמלת הכלה
והתכשיטים, חזרה מושפלת ובזויה.

192

01:25:05,520 <-- 01:25:02,400
האם את מכירה מישהי שקרה דבר כזה?

193

01:25:09,680 <-- 01:25:05,600
כן, ראיתי אחת. - אז ספרי בבקשה.

194

01:25:20,680 <-- 01:25:09,760
זה קרה במקום מגוריו של בעלי,
התברר שאחת לא היה לה,

195

01:25:28,680 <-- 01:25:20,760
בעצם נתקלתי בשני מקרים,
שאלו את האנשים "למה ביטלו את החתונה?"

196

01:25:40,040 <-- 01:25:28,760
ענו "בגלל שלא מצאו בה "דת" ולא יודעים עם
מי היא הייתה לפני, והחתן סילק אותה. "

197

01:25:49,400 <-- 01:25:40,120
משפחתה רבה עם משפחת החתן בטענה שהחתן
שיקר משום שאין מצב שהיא לא בתולה.

198

01:25:51,800 <-- 01:25:49,480
למקרה כזה הייתי עדה.

199

01:25:56,040 <-- 01:25:51,880
מה עשו לה?
-היא נשארה כך, הלכה לאימא שלה.

200

01:26:14,480 <-- 01:25:56,120
היא הייתה מושפלת. אחיו של החתן או מישהו
לוקח זורק אותה בפתח ביתה וחוזר.

201

01:26:16,000 <-- 01:26:14,560
הלקו אותה ?

202

01:26:28,000 <-- 01:26:16,080
-לפניכן נהגו להלקות, אז הלקו,
אבל בימינו רק לקחו וזרקו.

203

01:26:36,560 <-- 01:26:28,080
אם לא מצאו בה, לקחו וזרקו אותה.
באתיפיה החמירו בקטע הזה!

204

01:26:39,560 <-- 01:26:36,640
בתי, כך חיינו שם.

205

01:26:51,200 <-- 01:26:39,640
לפני שהלכת לשם, הזהירו אותך בפני זה?
-הזהירו אותי, "אם תסרבי, יטענו שאין לך"

206

01:26:59,280 <-- 01:26:51,280

"בתי, שלא יטענו שאין,

לכן תסכימי בשקט"

207

01:27:00,280 <-- 01:26:59,360

זה מה שקרה.

208

01:27:13,320 <-- 01:27:00,360

משם איך נכנסתם לבית? -מה?

-אחרי שזה קרה, הם לקחו אותך?

209

01:27:18,000 <-- 01:27:13,400

כן, לשכנים.

-איך אפשר לדעת אם את עם או בלי?

210

01:27:27,600 <-- 01:27:18,080

בסוף הדבר הזה, במידה וזה חיובי השושבינים

חוזרים לחופה עם שירה ושאגות הכרזה.

211

01:27:32,560 <-- 01:27:27,680

כל הכבוד להורים פלוני בן אלמוני

שחינך וגידל את בתו על טהרה וכבוד.

212

01:27:39,800 <-- 01:27:32,640

לוקח ומראה סימן לכולם, כולל לקייסים.

213

01:27:40,800 <-- 01:27:39,880

את מה?

214

01:27:57,800 <-- 01:27:40,880

את מה?! לוקח סימן באמצעות מחט עבה,

זה העדות! מביאים את הסימן במטפחת,

215

01:28:09,640 <-- 01:27:57,880

מראים את הסימן לכולם באמצעות המחט,

אחרי שכולם ראו יודעים שאני נקיה טהורה.

216

01:28:15,360 <-- 01:28:09,720

אני יודעת שזה קשה.

217

01:28:27,240 <-- 01:28:15,440

אחרי זה חזרתם לחופה?
כן, חזרנו והלכתי לאכול אצל השכנים.

218

01:28:37,000 <-- 01:28:27,320

השושבינות לקחו אותי,
נתנו לי לאכול דייסה מאינג'רה.

219

01:28:46,000 <-- 01:28:37,080

אין בשר או משהו,
אלא דייסה שעשויה עם חמאה וכו'.

220

01:28:51,840 <-- 01:28:46,080

למה?
כי זה נוח מבחינת להתפנות.

221

01:28:59,840 <-- 01:28:51,920

תסבירי לי בבקשה, אני לא מבינה!
יש חגיגה שלמה ו?

222

01:29:00,840 <-- 01:28:59,920

כן! - אז תסבירי לי.

223

01:29:13,440 <-- 01:29:00,920

נניח שאני אוכלת, אחרי אוכל אני צריכה
להתפנות, אני לא יכולה כי זה אור יום!

224

01:29:23,440 <-- 01:29:13,520

פחדתי שאנשים ילעגו לי, הרי עלולים
להגיד "מה נסגר עם הכלה הזאת?"

225

01:29:32,440 <-- 01:29:23,520

"מה היא זוללת כל יום שמתפנה כל רגע?"
אנשים ישפילו וילעגו לך,

226

01:29:37,680 <-- 01:29:32,520
את עלולה להפוך לשיחת היום.

227

01:29:43,920 <-- 01:29:37,760
כל השבוע את אוכלת כל מיני דברים קטנים.

228

01:29:59,240 <-- 01:29:49,920
בגלל השירותים לא אכלת שום בשר?
-מה פתאום!? על איזה בשר את מדברת!?

229

01:30:05,680 <-- 01:29:59,320
אפילו את מה שנתנו לך לא מסיימת.
הבטן כבר מתייבשת עם הזמן.

230

01:30:14,520 <-- 01:30:05,760
לא בא לך כבר לאכול שום אוכל.

231

01:30:22,920 <-- 01:30:14,600
לאחר מכן, בתום החתונה, ביום ראשון,
את רשאית להיכנס לבית עם בעלך,

232

01:30:26,920 <-- 01:30:23,000
הכניסה ביום ראשון זה עם הרבה חגיגה,
השכנים גם מוזמנים, יותר נינוח.

233

01:30:36,920 <-- 01:30:27,000
את יכולה להתפנות רק בערב ולא ביום,
כי אין שטח מיוער.

234

01:30:48,920 <-- 01:30:37,000
מה עשית במשך 7 ימים בתוך החופה?

235

01:31:09,560 <-- 01:30:49,000

לחופה נכנסנו ביום רביעי, משום שביום
שני ושלישי נהוג להיות אצל משפחת הכלה.

236

01:31:23,960 <-- 01:31:09,640
ביום שלישי חוזר עם הכלה לבית הורי החתן,
באותו ערב שלישי חוגגים עם אוכל ושתייה.

237

01:31:38,080 <-- 01:31:24,040
למחרת ביום רביעי כל היום חוגגים
עם ריקודים וסעודה כיד המלך.

238

01:31:47,680 <-- 01:31:38,160
ביום חמישי מי מהאורחים שרוצה להישאר
נשאר ומי שרוצה ללכת חוזר לביתו,

239

01:31:50,920 <-- 01:31:47,760
משפחה נשארת, כי זה כיף.

240

01:31:55,440 <-- 01:31:51,000
ביום שישי מבשלים להמשך החגיגה.

241

01:31:59,680 <-- 01:31:55,520
השושבינים עוברים עם שירה וריקודים
בין השכנים כדי לבקש לחם.

242

01:32:09,080 <-- 01:31:59,760
היה נהוג לעבור בין השכנים ולבקש לחם,
הביאו ערימות של לחמים.

243

01:32:20,680 <-- 01:32:09,160
את הלחם אכלנו בערב שבת,
ובשבת עצמה שוב השכנים הביאו הרבה אוכל.

244

01:32:22,000 <-- 01:32:20,760
זו חגיגה שלמה.

245

01:32:33,640 <-- 01:32:22,080
בצאת השבת ממשיכים את הריקודים,
וביום ראשון עוברים מהחופה לבית.

246

01:32:40,600 <-- 01:32:33,720
וביום ראשון אחרי הכניסה לבית יש חגיגה
וסעודה שכל המשפחה מוזמנת אליו.

247

01:32:45,800 <-- 01:32:40,680
מי שהיה אמור לחזור לביתו, חזר לביתו,
מי שעבד חזר לעבודתו.

248

01:32:53,800 <-- 01:32:45,880
בעלי גם יצא לעבוד,
ואני התחלתי לטחון קמח בריחיים.

249

01:33:05,880 <-- 01:32:53,880
משום שאני כלה לא נתנו לי לעבוד במשך שבוע
אלא עבודה פשוטה, כמו טווית חוטים מכותנה.

250

01:33:12,360 <-- 01:33:05,960
אחרי זה המשכנו בחיינו, זה כל הסיפור.

251

01:33:23,880 <-- 01:33:12,440
בתום 7 ימי חגיגה בחופה, ישנת עם בעלך?
כן, כן, בטח שעם בעלי.

252

01:33:38,000 <-- 01:33:23,960
עם בעלי. אחרי החופה וכו'.
בתי, כך היה נהוג באתיופיה.

253

01:33:49,080 <-- 01:33:38,080
פה הכל נוח. מה?
פה זה שונה.

254

01:33:57,200 <-- 01:33:49,160
הדבר הזה (מנהגי החתונה) הוא דבר

מאוד חשוב, אמרתי כך גם לכל ילדי,

255

01:34:02,760 <-- 01:33:57,280
כל הילדים שלי התחתנו כמוני.

256

01:34:12,680 <-- 01:34:02,840
תתארי לי מה עשית מרגע כניסתך לבית?
איך היו החיים, העבודות היומיומיות?

257

01:34:14,680 <-- 01:34:12,760
אצלם (הורי החתן), -כן?
-או אחרי שעברתי לבית משלי?

258

01:34:22,800 <-- 01:34:14,760
לפני שבניתם בית?
-אוי... טחנתי קמח, בישלתי וכו'.

259

01:34:28,680 <-- 01:34:22,880
הבית תמיד היה עמוס באורחים,
האורחים תמיד התחלפו, הכנו להם קפה.

260

01:34:34,680 <-- 01:34:28,760
זה בית של משפחה מאוד עשירה, אין אחד שלא
בא לבקר אצלנו.

261

01:34:39,960 <-- 01:34:34,760
הבית היה קומתיים,
בקומה עליונה הכנו קפה לאורחים.

262

01:34:46,080 <-- 01:34:40,040
רק המזווה היה נראה
כמו שכונה גדולה.

263

01:34:50,960 <-- 01:34:46,160
מיכלי האחסון של האוכל
היו נראים כמו בית.

264

01:35:01,680 <-- 01:34:51,040
באו לבקר הנוצרים, ועוד כל מיני אורחים.

265

01:35:08,520 <-- 01:35:01,760
כשהייתם אצל ההורים,
כולכם גרתם בחדר אחד? איך זה היה?

266

01:35:23,360 <-- 01:35:08,600
לא! אמרתי לך שהבית בנוי קומתיים.
הבית מחולק לשלושה, חלק אחד למטבח,

267

01:35:26,560 <-- 01:35:23,440
המטבח היה מאוד גדול.

268

01:35:38,240 <-- 01:35:26,640
החלק השני היה חדר האוכל ומקום להכנת
תבשילים, מקום שכל המשפחה אכלה בו ביחד.

269

01:35:44,240 <-- 01:35:38,320
הבית היה ממש מרווח,
היה מחולק לשלושה או לארבעה חלקים.

270

01:35:50,680 <-- 01:35:44,320
העושר היה משהו מדהים.

271

01:36:00,000 <-- 01:35:50,760
מה עם חדר שינה?
-היו חדרי שינה שנבנו מאחורי הבית.

272

01:36:06,240 <-- 01:36:00,080
קראנו לזה כוך באתיופיה,
שם ישנו הצעירים.

273

01:36:14,000 <-- 01:36:06,320
ישנו גם בתוך הבית,
היו מיטות וספסלים מבוץ מקובעים לקרקע.

274

01:36:25,560 <-- 01:36:14,080
יש ספסלים, מיטות רגילות ומיטות
קומתיים כמו בארץ, למשפחות גדולות.

275

01:36:42,880 <-- 01:36:25,640
בנו את המיטות מעץ בשביל הילדים
כדי שיהיה מקום לישון.

276

01:36:51,080 <-- 01:36:42,960
הילדים ישנו בתוך הבית, אבל הצעירים
ישנו בחדרים (כוכים) שנבנו מאחורי הבית.

277

01:36:54,760 <-- 01:36:51,160
לכל צעיר יש חדר משלו או ש.. ?

278

01:37:07,000 <-- 01:36:54,840
כן, יש חדרים מחולקים,
בנו אותם בסגנון של המרפסות שם ישנו.

279

01:37:13,400 <-- 01:37:07,080
כמה נפשות הייתם בבית?
-מה? היינו המון.

280

01:37:24,200 <-- 01:37:13,480
כמה מהם היו נשואים?
-נשואים? היינו שלושה.

281

01:37:35,200 <-- 01:37:24,280
היינו שלושה נשואים,
לשניים מהשלושה היה להם בית משלהם.

282

01:37:45,000 <-- 01:37:35,280
בעצם רק זוג אחד היה לו בית משלו,
ואפילו הזוג הזה הלך כבר לעיר אסמרה.

283

01:38:03,320 <-- 01:37:45,080
הזוג השני, האח הקטן,
אחרי שהתחתן אישתו ברחה ולא חזרה.

284

01:38:12,120 <-- 01:38:03,400
מי שנשאר בבית בעצם זו רק אני,
ובנוסף היו שני עבדים בבית.

285

01:38:21,360 <-- 01:38:12,200
מה תפקידם של העבדים?
טחנו קמח, שאבו מים, הכינו טלה (בירה).

286

01:38:22,360 <-- 01:38:21,440
כל הזמן על הרגליים.

287

01:38:26,360 <-- 01:38:22,440
המון דברים בחיים.

288

01:38:33,840 <-- 01:38:26,440
אורח אחד יצא מהפתח הזה
ואורח האחר נכנס מהכניסה השנייה.

289

01:38:38,880 <-- 01:38:33,920
למה היו כל כך הרבה אורחים?
-לא יודעת!

290

01:38:42,920 <-- 01:38:38,960
את לא יודעת מתי את אוכלת.

291

01:38:55,600 <-- 01:38:43,000
בגלל שלכל אחת נמאס והיא ברחה מזה,
בסופו של דבר כל העומס נפל עלי.

292

01:39:10,920 <-- 01:38:55,680
אחרי שילדתי שלושה עדיין גרנו בבית הורים,
חמי ז"ל מאוד אהב אותי ולא רצה שנעזב.

293

01:39:20,200 <-- 01:39:11,000

לא נמאס לך? היה לך צפוף?
גם כשהיה צפוף, מה יכולתי לעשות?

294

01:39:25,960 <-- 01:39:20,280

כל פעם שביקשתי מבעלי
שנעבור דירה הוא התעלם ממני.

295

01:39:30,440 <-- 01:39:26,040

אח"כ כבר איימתי שאני חוזרת לאימי,
גם אז לא התייחס.

296

01:39:36,440 <-- 01:39:30,520

יום אחד אמרתי לו "עכשיו אני הולכת
לאימא שלי!", ויצאתי מהבית לבדי,

297

01:39:41,960 <-- 01:39:36,520

ואז... לולא עשיתי זאת, לא היה קורה משהו.

298

01:39:44,040 <-- 01:39:42,040

יצאת לבדרך?

299

01:39:51,840 <-- 01:39:44,120

כן, אח"כ עברנו יחד לדירה משלנו,
ניקינו את הדירה כמו שצריך.

300

01:40:00,600 <-- 01:39:51,920

(אחיו) הצטרף אלינו לבית החדש,
בגלל שאישתו נפטרה.

301

01:40:09,680 <-- 01:40:00,680

אישתו לא הסתדרה איתנו,
כשלא הסתדרנו איתה. גם לי היה קשה,

302

01:40:14,680 <-- 01:40:09,760

גם ילדיו סבלו מזה.

303

01:40:22,680 <-- 01:40:14,760
בכל מקרה חייתי חיים טובים.

304

01:40:28,480 <-- 01:40:22,760
לא הבנתי, התכוונת ללכת לאימך,
האם הלכת בסוף?

305

01:40:32,800 <-- 01:40:28,560
לא, אחר כך כבר היה בית.
-מה עשית? לא כ"כ הבנתי.

306

01:40:44,800 <-- 01:40:32,880
היה בית פנוי ועברנו לשם יחד עם בעלי,
אחרי שטאטאתי וניקיתי.

307

01:40:48,040 <-- 01:40:44,880
זו היה בית קטן, טאטאתי וסידרתי,
אח"כ הכנתי אוכל וכו'.

308

01:40:56,360 <-- 01:40:48,120
אחרי זה הוא הצטרף אלי,
סוף סוף היה לנו ולילדים בית משלנו.

309

01:41:04,400 <-- 01:40:56,440
כשעברנו לבית החדש, באו לשם גם
הילדים היתומים, האחים של בעלי.

310

01:41:10,080 <-- 01:41:04,480
משום שלא היה מי שיסדר
את הבית הגדול שהשארנו.

311

01:41:13,880 <-- 01:41:10,160
הייתה בת אחת וגם היא לא יכלה.

312

01:41:29,640 <-- 01:41:13,960

אחר זה עם הזמן בנינו בית יותר טוב,
גידלנו את ילדנו וזכינו להכניסם לחופה.

313

01:41:34,000 <-- 01:41:29,720
אני רוצה שתספרי לי על הלידה הראשונה שלך,
האם את זוכרת?

314

01:41:41,000 <-- 01:41:34,080
כן. -תספרי על הלידה, איך זה היה?
האם הייתה מיילדת?

315

01:41:49,640 <-- 01:41:41,080
האם הייתה מישהי שיעצה לך?
האם הלידה הראשונה הפחידה אותך או לא?

316

01:42:00,000 <-- 01:41:49,720
כן, לפני הלידה הלכתי לאימא שלי כדי ללדת,
בלידה הראשונה הלכתי אלייה.

317

01:42:19,400 <-- 01:42:00,080
אימי הכינה עבורי אוכל על בסיס חמאה
משום שהיה לה הרבה חמאה וגבינה,

318

01:42:22,800 <-- 01:42:19,480
אכלתי ושתיתי לשובע וגם נחתי טוב
לקראת הלידה.

319

01:42:24,800 <-- 01:42:22,880
לכן לא הרגשתי את הלידה.

320

01:42:33,320 <-- 01:42:24,880
באמת?
כן! למה? כי המזון שאכלתי היה מזון טוב,

321

01:42:44,480 <-- 01:42:33,400
משום שנחתי ואכלתי מספיק דייסה עם חמאה.
כמו כן, אימי עשתה לי עיסוי לבטן.

322

01:42:52,800 <-- 01:42:44,560
עודדה ויעצה לי איך לעבור את ההיריון,
בדיוק חודש ימים אחרי שהגעתי אליה ילדתי.

323

01:42:53,800 <-- 01:42:52,880
לא היו לי כאבים.

324

01:42:56,840 <-- 01:42:53,880
איך היה מרגע שכרעת ללדת?

325

01:43:02,640 <-- 01:42:56,920
מה זאת אומרת? הרי זו לידה ראשונה,
תמיד לידה ראשונה היא הקשה.

326

01:43:11,400 <-- 01:43:02,720
אז תספרי לי בבקשה על זה.
-הייתה לי ירידת מים ואז באו המיילדות.

327

01:43:17,400 <-- 01:43:11,480
סיפרו לכל השכנות שכרעתי ללדת
ואז הן באו מיד.

328

01:43:30,280 <-- 01:43:17,480
משום שבאתי ופיה אסור ללדת בתוך הבית,
-אז איפה? -נהוג ללדת בחצר הבית.

329

01:43:34,000 <-- 01:43:30,360
לכן, מוציאים אותך לחצר הבית.

330

01:43:41,080 <-- 01:43:34,080
אלא אם קרה שהמצב לא איפשר,
אז מותר ליילד אותה בבית ומיד להוציאה.

331

01:43:46,200 <-- 01:43:41,160
את חייבת לשבת בבית יולדת (בית הנידה),

332

01:43:54,720 <-- 01:43:46,280
המיילדת יצאה איתי יחד (לחצר),
אחרי הלידה חתכה את חבל התבור.

333

01:44:00,160 <-- 01:43:54,800
אחרי התאוששות קלה חיבקתי
את התינוק ונכנסתי לבית היולדת.

334

01:44:04,560 <-- 01:44:00,240
רגע, לאן הלכת לבית הנידה או לחצר?

335

01:44:21,920 <-- 01:44:04,640
ילדתי בחצר הבית כדי לא לטמא את הבית,
אח"כ המיילדת חתכה את חבל התבור,

336

01:44:29,480 <-- 01:44:22,000
אחרי זה חיבקתי את התינוק שלי,
היה שם בית הנידה וישר נכנסתי אליו.

337

01:44:41,520 <-- 01:44:29,560
היו שם עוד נשים והן הכינו לי קפה,
הביאו גם לחם.

338

01:44:46,680 <-- 01:44:41,560
נתנו לי לאכול דייסה
שעשויה על בסיס חמאה וכו'.

339

01:44:53,120 <-- 01:44:46,760
רגע לפני שאנו מגיעים לזה,
כמה נשים יילדו אותך בחצר?

340

01:45:06,600 <-- 01:44:53,200
מיילדת אחת, אבל סביבי היו המון נשים,
המון נשים התגודדו סביבי כדי לראות אותי.

341

01:45:11,240 <-- 01:45:06,680
נשים וגברים?
-לא היו גברים, אסור להם להתקרב.

342

01:45:16,240 <-- 01:45:11,320
באתיופיה גברים לא היו בסביבת יולדות,
אלא רק נשים.

343

01:45:34,200 <-- 01:45:16,320
אחרי הלידה כולן באו אחריי לבית יולדת,
וכולן התעניינו לדעת אם זה בן או בת.

344

01:45:47,200 <-- 01:45:34,280
באתיופיה לא הכריזו "בן" או "בת",
אלא המיילדת עשתה סימנים מוסכמים,

345

01:45:55,720 <-- 01:45:47,280
המיילדת עשתה צהלולים, קולולו 1,
קולולו 2, קולולו 4, קולולו 5, קולולו 6

346

01:46:09,280 <-- 01:45:55,800
קולולו 7, קולולו 8, קולולו 9, קולולו 10,
קולולו 1, קולולו 2.

347

01:46:14,880 <-- 01:46:09,360
שניים עשר צהלולים היו כדי להכריז
שזה "בן", וכולן עושות צהלולים בבת אחת,

348

01:46:23,200 <-- 01:46:14,960
ואז כולן יודעות שנולד בן.

349

01:46:27,080 <-- 01:46:23,280
ילדת בן או בת?
-בן. -טוב.

350

01:46:29,960 <-- 01:46:27,160
כך הכריזו על לידת בן.

351

01:46:37,960 <-- 01:46:30,040
אבל אם זאת בת עושים 9 פעמים צהלולים,
אחרי 9 צהלולים, כולן מצטרפות לצהלולים.

352

01:46:45,960 <-- 01:46:38,040
לבן 12 צהלולים.
- לבן 12 פעמים, לבת 9 פעמים.

353

01:46:57,560 <-- 01:46:46,040
המספר לדעתי סתם נקבע.
זה סתם המצאה שלהן..

354

01:47:06,240 <-- 01:46:57,640
היא אמרה דווקא.
כך היה המנהג.

355

01:47:13,240 <-- 01:47:06,320
ספרי לי על הישיבה בבית היולדת,
כמה ימים ישבת בלידת הבן? -40.

356

01:47:18,760 <-- 01:47:13,320
מה יש בתוך בית היולדת?
מה עשית במשך היום?

357

01:47:25,760 <-- 01:47:18,840
כשהייתי בבית הנידה? -כן.
-הכנתי בונה (קפה),

358

01:47:31,760 <-- 01:47:25,840
כל הנשים עם וסת היו בתוך בית נידה,
וזה בית ענק.

359

01:47:38,560 <-- 01:47:31,840
במהלך היום כל אחת בתורה
הכינה קפה וכו'.

360

01:47:46,080 <-- 01:47:38,640

הלכנו לנהר לטבול במים
ולרחוץ את התינוק ואת עצמנו.

361

01:47:56,400 <-- 01:47:46,160

אחרי שחזרתנו מהנהר כל השכונה דאגה
להביא לנו המון אוכל, ערימות של אינג'רה.

362

01:47:59,400 <-- 01:47:56,480

וזה היה ממש כיף, את אוכלת...

363

01:48:02,600 <-- 01:47:59,480

אחרי שנכנסת לבית היולדת?
מה? שם!

364

01:48:04,680 <-- 01:48:02,680

- בפנים?
- כן בפנים.

365

01:48:09,400 <-- 01:48:04,760

מה שאני מעוניינת לדעת זה,
כמה ימים ישבת בפנים?

366

01:48:12,200 <-- 01:48:09,480

אחרי כמה ימים מותר לקלח את התינוק?

367

01:48:31,800 <-- 01:48:12,280

אם זה בן מלים אותו ביום השמיני, ברית.
שלושה ימים אחרי הברית רוחצים את התינוק.

368

01:48:40,520 <-- 01:48:31,880

אחרי שחזרתי מהנהר, אם היו בנות נוספות
איתי מה טוב אם לאו אז ישבתי לבדי.

369

01:48:45,040 <-- 01:48:40,600

מישהי שהייתה לה בת אז ביתה ישבה איתה,

אם לאו אז אחת הילדות של השכנים הצטרפה.

370

01:48:46,880 <-- 01:48:45,120

אם גם לא מצאו ילדה מהשכנים שתשב איתי
אז ישבתי לבדי.

371

01:48:51,800 <-- 01:48:46,960

ישבתי ארבעים יום בתוך בית היולדת,
כי המנהג הוא ארבעים יום ללידת הבן.

372

01:48:58,720 <-- 01:48:51,880

ללידת הבת 80 יום, כך כולנו נהגנו.

373

01:49:04,280 <-- 01:48:58,800

מה היה בתוך בית היולדת?
-מה היה בבית היולדת?

374

01:49:16,720 <-- 01:49:04,360

הרי את אוכלת רק מה שהביאו לך השכנות,
מה יש? יש מיטה, יש חצובה להבערת לקפה,

375

01:49:22,720 <-- 01:49:16,800

יש גם כלים בשביל לשים אוכל שאת מקבלת,
זה מה שהיה, מה היה?

376

01:49:29,320 <-- 01:49:22,800

ממה בנו את המיטה?
-מה? -ממה בנו את המיטה?

377

01:49:45,120 <-- 01:49:29,400

מעץ, הבעל כורת את הענפים ושם לך בפתח,
אח"כ את לוקחת ומרכיבה מזה מעיין מיטה.

378

01:49:50,560 <-- 01:49:45,200

שמה מעל זה בגדים וכל מיני דברים רכים
וישנה על זה עד אותו יום של הטהרה.

379

01:49:55,480 <-- 01:49:50,640
בתום ספירת הימים את נכנסת.

380

01:50:04,560 <-- 01:49:55,560
מי בנה לך מיטה?
-בעלי, הוא הביא ובנה לי.

381

01:50:08,360 <-- 01:50:04,640
גם אבא שלי בנה לי (את המיטה).

382

01:50:18,480 <-- 01:50:08,440
אחרי שילדתי אצלו (כשנשארה בביתה הפרטי),
הוא (בעלי) בנה (את המיטה).

383

01:50:26,280 <-- 01:50:18,560
את שלושת הילדים ילדתי בבית הורי,
לא ילדתי בבית משפחת בעלי.

384

01:50:34,280 <-- 01:50:26,360
הבית שלך הוריק לעומת בית הורי בעלך....?
-היה רחוק.

385

01:50:39,440 <-- 01:50:34,360
כמה זמן הליכה?
-יום שלם, דרך של יום שלם.

386

01:50:47,880 <-- 01:50:39,520
מהבית של אימי התחלתי את הדרך בבוקר,
והגעתי בשקיעה לבית משפחת בעלי.

387

01:50:53,160 <-- 01:50:47,960
כך היה. החיים שלנו התנהלו באופן כזה.

388

01:51:05,760 <-- 01:50:53,240
לאישה בווסת, מה הם מוצרי היגינה?
היה פד או בד לשימוש היגינה? מה עשיתן?

389

01:51:23,760 <-- 01:51:05,840
מה פתאום? השתמשת רק בבגדים שלך,
השתמשנו במה שלבשנו לכן כיבסנו כל רגע.

390

01:51:33,560 <-- 01:51:23,840
איפה התרחצתם? -במים
שם בפנים? -לא, הלכנו לנהר זורם.

391

01:51:49,560 <-- 01:51:33,640
יש נהר זורם לכן התרחצנו שם,
היו נשים שרק ראו סימן ולא דיממו יותר.

392

01:51:53,800 <-- 01:51:49,640
למרות שלא ראו דם חוץ מיום אחד
נשארו עד תום 7 ימים שלמים בבית נידה.

393

01:51:58,560 <-- 01:51:53,880
הטבילה ביום אחרון או כל יום?

394

01:52:58,560 <-- 01:51:58,640
ביום האחרון, האישה בנידה הלכה עם מישהי
שמוודאת שבאמת טבלה כהלכה.

395

01:53:03,880 <-- 01:52:58,640
לגבי ניקיון בית הנידה,
האם ניקיתן כשסיימתן לשבת שם?

396

01:53:15,200 <-- 01:53:03,960
טאטאנו וזהו אין מה לנקות יותר מזה,
זה מקום טמא, רק טאטאנו את החולות וכו'.

397

01:53:21,600 <-- 01:53:15,280
טאטאנו ושטפנו לפני טהרתנו,
אחרי זה כבר מישהי נכנסה לשם.

398

01:53:29,160 <-- 01:53:21,680
הייתה לנו היסטוריה נפלאה שכזאת,
מסורת מדהימה.

399

01:53:33,760 <-- 01:53:29,240
אלה שני הדברים (טומאה וטהרה, אישה בתולה)
שסיפרתי לך עליהם שהם היו מאוד חשובים.

400

01:53:48,760 <-- 01:53:33,840
טוב יקירתי. היה טוב.

401

01:53:56,960 <-- 01:53:48,840
האם זכור לך מי לימד אותך על המנהגים?
לגבי הנידה איך וכמה זמן וכו'?

402

01:54:06,560 <-- 01:53:57,040
הווסת התחיל אצלי בפעם הראשונה
כשהלכתי לבעלי,

403

01:54:15,480 <-- 01:54:06,640
היה לי כמה פעמים ולא כ"כ הבנתי מה זה,
בכל אופן לא היה מישהו שלימד אותי.

404

01:54:20,120 <-- 01:54:15,560
הייתה מישהי כמוך (המראיינת) חברה,
כשזה קרה לי סיפרתי לה,

405

01:54:29,120 <-- 01:54:20,200
והיא מיד אמרה לי שזה ווסת
ואני חייבת לצאת מהבית,

406

01:54:32,120 <-- 01:54:29,200
יצאתי מהבית וישבתי בתוך בית הנידה.

407

01:54:40,400 <-- 01:54:32,200
החלו לשאול כולם, "מה זה? מה זה?"
אז זה נודע כבר ברבים.

408

01:54:47,960 <-- 01:54:40,480

מי שאל "מה זה? מה זה?"
-השכנים, שאלו למה ישבתי בתוך הבית נידה.

409

01:54:59,840 <-- 01:54:48,040

חברתי סיפרה לה למה, כולם הבינו.
נראיתי כזאת פיצפונת בבית הנידה.

410

01:55:15,040 <-- 01:54:59,920

בתי היקרה, כך הייתה מסורתנו,
החגים ושאר המנהגים.

411

01:55:19,400 <-- 01:55:15,120

אלו חגים היו? איזה חג זכור לך היטב?
ההכנות והמנהגים.

412

01:55:33,160 <-- 01:55:19,480

היה חג פסח, טחנו את הקמח מחיטה
אחרי שהפרדנו את המוץ וניקינו היטב.

413

01:55:39,200 <-- 01:55:33,240

שבטעות לא יהיה גרגיר לח או מקולקל,
את החיטה טחנו במכונה במשנה זהירות.

414

01:55:56,320 <-- 01:55:39,280

אפינו את המצות מחוץ לבית, לא בתוך הבית.
כך נהגנו במשך שבעה ימים.

415

01:56:11,960 <-- 01:55:56,400

ראש השנה גם היה חג מאוד חשוב,
בבית אימי נהגו לחגוג ולהזמין אורחים,

416

01:56:18,960 <-- 01:56:12,040

עם הרבה אוכל ושתייה.

417

01:56:28,960 <-- 01:56:19,040
גם את חג הסוכות חגגנו במשך שבוע שלם,
אף אחד לא הלך לעבוד.

418

01:56:32,320 <-- 01:56:29,040
חגגנו חגים כאלה איפה שחיינו.

419

01:56:33,320 <-- 01:56:32,400
ופה.

420

01:56:40,400 <-- 01:56:33,400
ראש חודש, באתיופיה חגגנו את ראש חודש
באופן מכובד מאוד.

421

01:56:44,240 <-- 01:56:40,480
מה ראש חודש?
-מולד הלבנה.

422

01:56:47,720 <-- 01:56:44,320
מה עושים?

423

01:56:58,000 <-- 01:56:47,800
לא עובדים, אופים לחם מיוחד לכבוד זה,
לא טוחנים קמח, לא כותשים.

424

01:57:05,320 <-- 01:56:58,080
ביתי מבוך מזווה-מיכל לאוכל
לאחסון התבואה.

425

01:57:06,720 <-- 01:57:05,400
איך בנית את זה?

426

01:57:19,720 <-- 01:57:06,800
לקחתי בוך וערבבתי היטב
אח"כ יצירתי את המיכל כמו כד חרסינה,

427

01:57:34,720 <-- 01:57:19,800
זזה שימש לאחסון חיטה ושעורה,
כך ייצרתי את המזווה למזון.

428

01:57:46,120 <-- 01:57:34,800
מה עוד היה בבית?
-מה יכול להיות עוד בבית.

429

01:58:00,880 <-- 01:57:46,200
רהיטים, כדים גדולים, כלי אריגה,
מיכל להכנת משקאות, מסננת למשקאות וכו'.

430

01:58:09,240 <-- 01:58:00,960
מה עוד היה בבית? כמו שאת רואה כאן בבית,
תגידי מה בדיוק היה שם?

431

01:58:13,720 <-- 01:58:09,320
באתיופיה? -באתיופיה.
-באתיופיה לא היה מקרר.

432

01:58:23,440 <-- 01:58:13,800
באתיופיה, היה מיטות, מיכל אחסון למזון,
רהיטים, אבן ריחיים.

433

01:58:33,400 <-- 01:58:23,520
היה "מדב" (ספסל מבוץ) שמשמש גם כמיטה,
עשינו את כל הדברים האלה מבוץ בעצמנו,

434

01:58:37,800 <-- 01:58:33,480
איך בונים "מדב"?

435

01:58:48,800 <-- 01:58:37,880
מסדרים ערימה של חולות ושמים אבנים
בצדדים כדי שהחול לא יגלוש,

436

01:58:54,440 <-- 01:58:48,880
ורק אח"כ יוצקים עם הבוץ על הערימה

עד שיצא ספסל וזה יכול לשמש כמיטה.

437

01:59:06,920 <-- 01:58:54,520

כזה, היו דברים כאלה, יקירתי.

438

01:59:22,000 <-- 01:59:07,000

עד איזה גיל בנך הבכור ינק?

מתי התחיל לעבוד?

439

01:59:28,400 <-- 01:59:22,080

עד איזה גיל שיחק עם חברים?

440

01:59:41,840 <-- 01:59:28,480

שיחק. עד איזה גיל ינק?

-עד גיל 3, גם שהייתי בהריון לא הפסיק.

441

01:59:57,320 <-- 01:59:41,920

בגיל 6 חודשים עמד על רגליו והחל לצעוד,

בני הבכור צעד בגיל חצי שנה.

442

02:00:04,480 <-- 01:59:57,400

כשהגיע לגיל שלוש נכנסתי להריון,

ההפרש בין הבכור לשניה הוא שלוש שנים.

443

02:00:14,880 <-- 02:00:04,560

ילדתי בת, הבן הבכור התעקש

לינוק יחד איתה, אבל עם הזמן נגמל.

444

02:00:29,880 <-- 02:00:14,960

לא היה מוצץ או משהו כמו כאן, לכן במקום

זה חלבנו את הפרה ונתנו לו חלב כתחליף.

445

02:00:30,880 <-- 02:00:29,960

זה חכם.

446

02:00:34,680 <-- 02:00:30,960

הוא היה ילד גדול.

447

02:00:39,800 <-- 02:00:34,760

אז הוא ינק עד גיל שלוש ?

-כן, לא רצה לעזוב אותי.

448

02:00:47,680 <-- 02:00:39,880

האם אכל אוכל אחר?

-כן, הוא אהב חלב, חלב.

449

02:00:58,600 <-- 02:00:47,760

הייתה לנו פרה שחלבנו ונתנו לו לשתות

חלב עם לחם ושיבולת שועל וכו'.

450

02:00:59,600 <-- 02:00:58,680

כך הוא גדל.

451

02:01:11,600 <-- 02:00:59,680

באתיופיה לאישה בהריון היה לה טוב,

משום שהיה חמאה ודברי חלב,

452

02:01:23,240 <-- 02:01:11,680

כאן הכל יבש האישה לא שמה חמאה

על ראשה בכלל, הכל יבש.

453

02:01:24,240 <-- 02:01:23,320

למשל, האם את נראית בהריון?

454

02:01:30,320 <-- 02:01:24,320

האם את זוכרת איך לימדת את בתך לעבוד?

455

02:01:32,720 <-- 02:01:30,400

בטח, היא קלטה מהר את העבודה.

456

02:01:33,720 <-- 02:01:32,800

איך לימדת אותה?

457

02:01:43,720 <-- 02:01:33,800
באתיופיה בגלל המנהג של ישיבה בבית נידה,
אז הבת עוזרת במטלות הבית וזו הזדמנות

458

02:01:49,720 <-- 02:01:43,800
ללמדה את העבודות הבסיסיות,
לימדתי אותה איך לכתוש במכתש,

459

02:01:58,000 <-- 02:01:49,800
היא נעמדה על שרפרף וטחנה קמח,
אח"כ הסברתי לה איך לאפות לחם, ואפתה.

460

02:02:03,240 <-- 02:01:58,080
כך היא למדה ועשות הכל.

461

02:02:10,400 <-- 02:02:03,320
לימדת אותה בישיבה
כמו שמלמדים כאן בבית ספר?

462

02:02:16,960 <-- 02:02:10,480
כן, אני עמדתי והיא שאלה אותי,
"איך עושים את זה? ואיך עושים את זה?"

463

02:02:22,080 <-- 02:02:17,040
והסברתי לה "תעשי כך וכך"
לפעמים היא הבינה לבד.

464

02:02:27,760 <-- 02:02:22,160
עמדה וראתה אותי איך ומה עשיתי,
איך הכנתי בצק ואיך בישלתי.

465

02:02:32,240 <-- 02:02:27,840
אם ראתה מה שעשיתי, אז הבינה מה עושים

466

02:02:37,520 <-- 02:02:32,320

תסבירי לי למשל איך לימדת אותה
לטחון קמח?

467

02:02:43,000 <-- 02:02:37,600
למה? משום שזה עשוי מאבן היא הייתה עלולה
לקבל מכה ביד או... איך לימדת אותה?

468

02:02:55,280 <-- 02:02:43,080
טחנה בעמידה משום שהאבן ריחיים היה גבוה,
נעמדה על שרפרף ושמה כל פעם מעט גרגירים.

469

02:03:05,480 <-- 02:02:55,360
מזה אפתה לחמניות,
היא הייתה ילדה חכמה.

470

02:03:14,480 <-- 02:03:05,560
כל פעם שיצאנו מהבית
היא הכינה ואפתה לחם לבית,

471

02:03:17,480 <-- 02:03:14,560
אבל לגבי אינג'רה אמרה
שהיא לא יודעת להכין.

472

02:03:26,520 <-- 02:03:17,560
אמרת "כשיצאנו", לאן הלכתם?
-בימי הווסת, כשהייתי במחזור בתי בישלה.

473

02:03:38,920 <-- 02:03:26,600
אם פתאום הופיע הווסת תוך כדי בישול
עזבנו הכל ויצאנו מהבית מיד, בלי לגעת!

474

02:03:43,040 <-- 02:03:39,000
כאן בארץ הגענו למצב שאוכלים ביחד.

475

02:03:54,040 <-- 02:03:43,120
שם אפילו את האש לא כיבנו, אלא קראנו
לשכנים כדי להוציא את הבישול ולכבות האש.

476

02:04:01,920 <-- 02:03:54,120

את רצה החוצה?
-כן, רצנו, מה יכולנו לעשות?

477

02:04:10,520 <-- 02:04:02,000

זאת הדת, בזכותה זכינו לעלות לארץ ישראל.

478

02:04:20,200 <-- 02:04:10,600

אני מעוניינת לדעת,
מרגע שקמת בבוקר עד הערב, מה עשית?

479

02:04:23,440 <-- 02:04:20,280

וואי. - באיזו שעה התעוררת?

480

02:04:28,440 <-- 02:04:23,520

התעוררתי מוקדם בבוקר.

481

02:04:39,440 <-- 02:04:28,520

היה מאוד קשה להשיג עצים למדורה,
לכן נשאתי את התינוק על הגב ויצאתי מהבית

482

02:04:49,440 <-- 02:04:39,520

לקחתי איתי את הסלסלה
כדי לאסוף רפס יבש בשביל המדורה.

483

02:04:58,720 <-- 02:04:49,520

אחרי ששמתי את הסלסלה בכניסה לבית,
ניגשתי כדי לבשל אוכל לילדים.

484

02:05:05,840 <-- 02:04:58,800

אפיתי לחם או שהכנתי תבשיל לאינג'רה,
ואז נתתי להם לאכול.

485

02:05:22,160 <-- 02:05:05,920

אחרי ארוחת בוקר כל אחד הולך לעיסוקו,

נשארתי לטחון קמח, שלא יחסר ליום שאחרי.

486

02:05:45,800 <-- 02:05:22,240
אחרי שטחנתי קמח הכנתי בצק ליום שאחרי,
במקביל הנקתי את התינוק. וכך כבר מחשיך.

487

02:05:55,400 <-- 02:05:45,880
וואי באתיופיה. איך אני אגיד לך?
-תגידי לי. -היה קשה.

488

02:06:00,400 <-- 02:05:55,480
הזמן עובר מהר בלי להספיק הרבה,
את כל הזמן טרודה במה לא הספקת.

489

02:06:06,520 <-- 02:06:00,480
"לא הספקתי להכין שתייה,
לא הספקתי לבשל. "

490

02:06:13,400 <-- 02:06:06,600
את כל הזמן בהתרוצצות.

491

02:06:17,000 <-- 02:06:13,480
כך היה.

492

02:06:26,600 <-- 02:06:17,080
פתאום מחשיך.
בלי להתכונן עלול להופיע איזה אורח,

493

02:06:30,880 <-- 02:06:26,680
באתיופיה הכנסת אורחים הייתה שכיחה,
אורח לא מדלג שום בית, שואל לשלום וכו'.

494

02:06:35,800 <-- 02:06:30,960
לכל אורח צריך להגיש אוכל
ולהכין בונה-קפה.

495

02:06:42,400 <-- 02:06:35,880
כמובן שמזמינים את השכנים,
ואז מתחילים לשוחח ולשחק ללא הגבלת זמן.

496
02:06:45,880 <-- 02:06:42,480
ממש כיף.
בלי שתספיקי לעשות משהו פתאום מחשיך.

497
02:06:50,320 <-- 02:06:45,960
מה עושים כשמחשיך?

498
02:07:04,200 <-- 02:06:50,400
בערב הכל חשוך, מדליקים עששית
ומכינים את הבצק או שמכינים טלה (שתייה).

499
02:07:10,280 <-- 02:07:04,280
אח"כ הולכים לישון.
בלי לסיים את העבודה.

500
02:07:16,520 <-- 02:07:10,360
את משכימה מוקדם בבוקר,
כך חיינו, יקירתי.

501
02:07:21,520 <-- 02:07:16,600
אחרי שעברתם לבית משלכם, מי עזר לך?

502
02:07:24,280 <-- 02:07:21,600
אני לבדי, בעזרתו של הקב"ה.

503
02:07:34,960 <-- 02:07:24,360
אחרי זה כבר ילדיי הגיעו לגיל שיכלו
לסייע לי, הביאו עצים ורפס למדורה.

504
02:07:46,960 <-- 02:07:35,040
יש לי בת שגרה בבנימינה, בזכותה.
אחרי זה כבר כל ילדי עזרו לי.

505

02:07:59,120 <-- 02:07:47,040

הייתי מאושרת.

פשוט מאושרת, בתי, כך היה.

506

02:08:00,120 <-- 02:07:59,200

היום קשה.

507

02:08:04,920 <-- 02:08:00,200

קודם שאלתי אותך.

כן?

508

02:08:09,120 <-- 02:08:05,000

ומה את הכי שונאת או...

-אמרת "עבודה שאהבת"!

509

02:08:14,920 <-- 02:08:09,200

כן?

-מה שאהבתי לעבוד זה טווייט חוטי כותנה.

510

02:08:17,520 <-- 02:08:15,000

תסבירי לי על טווייט חוטי כותנה.

511

02:08:33,320 <-- 02:08:17,600

יש כותנה, איך קוראים לזה בארץ?

הכנתי את הכותנה ובעזרת כישור הטווייט.

512

02:08:44,320 <-- 02:08:33,400

אחרי הטווייה בעזרת הכישור (גלגל טווייה),

זה כבר מוכן לאריגת בדים בנול אריגה.

513

02:08:49,600 <-- 02:08:44,400

יש אריג של חוטים עבים,

-מה זה ? תסבירי לי.

514

02:09:04,160 <-- 02:08:49,680

זה מה שאורגים בו בדים עבים לגברים

שעשוי מחוטים עבים, את זה אני טוויתי.

515

02:09:12,080 <-- 02:09:04,240

את טווית את זה?

-כן, בעזרת הכישור טוויתי.

516

02:09:23,760 <-- 02:09:12,160

הכינו מזה בד הדומה לטלית,

את החוטים אני טוויתי.

517

02:09:28,080 <-- 02:09:23,840

את זה מאוד אהבתי לעשות.

כי זו עבודה בישיבה.

518

02:09:34,080 <-- 02:09:28,160

מי ארג את זה?

-אורג, למשל גיסו של בעלי.

519

02:09:38,560 <-- 02:09:34,160

שהיה נשוי לאחותו של בעלי, הוא ארג.

520

02:09:44,000 <-- 02:09:38,640

ארגנו ולבשנו.

521

02:09:49,400 <-- 02:09:44,080

תסבירי לי מהתחלה כדי לארוג שמלה,

מה את אמורה לעשות?

522

02:09:53,400 <-- 02:09:49,480

שלמת לאורג או שזה בחינם?

523

02:09:57,960 <-- 02:09:53,480

מאיפה הבאת את הכותנה?

תסבירי לי על הכל.

524

02:10:14,960 <-- 02:09:58,040

את הכותנה קנינו בשוק,
שילמתי לאורג, לפני העבודה שילמתי לו כסף.

525

02:10:27,840 <-- 02:10:15,040

לבשנו את מה שארגנו.

כך היו חיי.

526

02:10:32,280 <-- 02:10:27,920

גם בגדי ילדים נעשו באותו אופן?

527

02:10:36,600 <-- 02:10:32,360

לא, מכנסיים וחולצה קנינו להם בשוק.

528

02:10:50,600 <-- 02:10:36,680

ארגנו צעיף גדול לאישה ולגבר,
שמיועד לנשואים או לאלה שעמדו להתחתן.

529

02:11:05,360 <-- 02:10:50,680

נשים לבשו שמלות,

גברים לבשו בד גדול ועבה.

530

02:11:11,960 <-- 02:11:05,440

את זה אנחנו עשינו בעצמנו,

מאוד אהבתי את העבודה הזאת.

531

02:11:14,960 <-- 02:11:12,040

מה העבודה השנואה עליך?

532

02:11:29,320 <-- 02:11:15,040

שנאתי לכתוש ולטחון קמח.

533

02:11:42,640 <-- 02:11:29,400

כך חיינו חיים מאושרים,

גם הילדים שלנו.

534

02:11:51,640 <-- 02:11:42,720

את הקמח טחנתם בבית?
-כן, הכל בבית,

535

02:12:03,280 <-- 02:11:51,720
קמח ללחם, קמח מיבול טף לאינג'רה,
את המרכיבים להכנת טלה (בירה אתיופית).

536

02:12:19,400 <-- 02:12:03,360
היו כאלה שטחנו 2-3 שקים באמצעות מכונות,
אבל אלה אנשים שהיה להם הרבה.

537

02:12:35,400 <-- 02:12:19,480
אבל בחג הפסח כולנו טחנו באמצעות מכונות,
לכבוד החג, אחרי שכתשנו והוצאנו את המוץ.

538

02:12:39,240 <-- 02:12:35,480
אחרי שבררנו היטב את החיטה טחנו.

539

02:12:50,760 <-- 02:12:39,320
אצל הורי היה ממש כיף,
ככה זה עם אימא שלי.

540

02:12:57,960 <-- 02:12:56,000
למה רק בחגים טחנתם?

541

02:13:02,560 <-- 02:12:58,040
רק בשביל החג טחנו
לא היה מישהו שטחן ביום רגיל,

542

02:13:09,360 <-- 02:13:02,640
אימא שלי הייתה חזקה.

543

02:13:13,360 <-- 02:13:09,440
לא הבנתי.

544

02:13:23,680 <-- 02:13:13,440

לגבי מה שאמרת שרק בחגים טוחנים,
יתכן שהמפעל סגור כי זה בבעלות נוצרים,

545

02:13:29,720 <-- 02:13:23,760
כי בימי ראשון הם לא עובדים,
לכן כשהלכנו לטחון אמרו לנו שהמפעל סגור.

546

02:13:38,600 <-- 02:13:29,800
את לא יכולה לטחון מתי שבא לך,
כי המקום שייך לגויים, לנוצרים.

547

02:13:44,600 <-- 02:13:38,680
כשהלכנו לבקר אצלם הציעו לנו לאכול,
אבל סירבנו בטענה שאכלנו לפניכן בביתנו.

548

02:13:46,320 <-- 02:13:44,680
הם (הנוצרים) אמרו "מה?!" (נעלבו).

549

02:13:57,320 <-- 02:13:46,400
חלקם טענו "הוא (היהודי) סירב לאכול אוכל
משום שהוא מעוניין לאכול בני אדם!"

550

02:14:05,920 <-- 02:13:57,400
לא אכלתי (בבית של נוצרים),
הם מאוד הגעילו אותי.

551

02:14:10,320 <-- 02:14:06,000
היה מקרה כזה שאת נתקלת בו?
-לא, לא. -בסדר.

552

02:14:12,320 <-- 02:14:10,400
לא היה, לא היה!

553

02:14:19,400 <-- 02:14:12,400
רציתי לשאול אותך, לגבי המרחק של השוק,
איפה היה ממוקם? היה קרוב או רחוק?

554

02:14:22,160 <-- 02:14:19,480
היה רחוק, היה רחוק מאוד, יקירתי.

555

02:14:28,360 <-- 02:14:22,240
למרות זאת נשאתי את התינוק על גבי
כי לא היה מי שישמור לי עליו.

556

02:14:39,120 <-- 02:14:28,440
לפעמים הוא (בעלי) הלך לשוק, בשוק קנינו
רק מלח ופלפל (תבלינים) ולא משהו אחר.

557

02:15:03,120 <-- 02:14:39,200
בתקופת החרישה בחורף, השכרנו שדה לחרישה
מהנצרים תמורת תשלום של 50% מהיבול.

558

02:15:09,120 <-- 02:15:03,200
מה לך נשאר לאכול?
זה בגלל שהם סחרו על חשבונך.

559

02:15:17,880 <-- 02:15:09,200
כך הם לקחו מאתנו. לכן התקשנו לשרוד,
בגלל זה שנאתי אותם.

560

02:15:30,880 <-- 02:15:17,960
כן, כדי לממן את הלימודים של ילדנו הלכנו
לשוק למכור כבש ואף אחד לא קנה מאתנו.

561

02:15:39,080 <-- 02:15:30,960
אז לווינו נניח שק עדשים,
החזרנו להם 2 שקים בריבית דריבית.

562

02:15:42,880 <-- 02:15:39,160
אלה הבעיות שנתקלנו בהן באתיופיה.

563

02:15:52,560 <-- 02:15:42,960
לא אהבתי אותם, ממש לא אהבתי אותם.

היו בעיות כאלה!

564

02:15:58,200 <-- 02:15:52,640
אל תזכירו לי את מה שהיה באתיופיה.

565

02:16:03,200 <-- 02:15:58,280
זו הישרדות.

566

02:16:12,200 <-- 02:16:03,280
כך למדו הילדים שלנו, שלחנו אותם ללמוד
בכל מחיר כדי שלא ירגישו נחותים.

567

02:16:20,120 <-- 02:16:12,280
רגע, תסבירי לי.
איך שלחתם אותם ללימודים באתיופיה?

568

02:16:33,800 <-- 02:16:20,200
באיזה גיל?
-בגיל מבוגר, בני 11-12, למדו בעיר דבת.

569

02:16:43,800 <-- 02:16:33,880
אחת מהשלושה, זאת ששוחחה איתך אתמול (בתי)
למדה בבית ספר שנקרא "גדבייה".

570

02:16:47,440 <-- 02:16:43,880
זה היה רחוק?
-כן, משום שהלכה ברגל אז היה רחוק.

571

02:16:55,920 <-- 02:16:47,520
שניים מהם, בן ובת למדו
בבית ספר שבכפר "דבת".

572

02:16:59,280 <-- 02:16:56,000
זה היה רחוק?
-כן, מה היה אפשר לעשות.

573

02:17:08,720 <-- 02:16:59,360
למדו שם עד שעלינו לארץ דרך סודן,
עלינו דרך סודן לקראת סיום לימודיהם.

574

02:17:25,920 <-- 02:17:08,800
מי החליט שילכו ללמוד?
-מי שהחליט על זה היה פלוני.

575

02:17:36,440 <-- 02:17:26,000
מי שהחליט. הוחלט בבית הספר על זה,
הראשון שבא לאתר תלמידים היה יונה בוגלה.

576

02:17:45,040 <-- 02:17:36,520
מר יונה בוגלה בא ואמר לנו,
"תשלחו את הילדים שלכם ללמוד,

577

02:17:53,320 <-- 02:17:45,120
אם יש לכם שלושה ילדים,
אחד מהם תשלחו ללימודים".

578

02:17:59,560 <-- 02:17:53,400
"אם אתם נוהגים ללבוש מלבוש יקר,
מעכשיו תלבשו זול יותר".

579

02:18:12,000 <-- 02:17:59,640
"בתקופה הזאת אין כמו ללמוד,
בעזרת ה', הארץ שאליה תלכו דורשת משכילים"

580

02:18:19,720 <-- 02:18:12,080
"רק בזכות ההשכלה, לכן תלמדו!"
אלה הדברים שנהג להטיף לנו.

581

02:18:28,520 <-- 02:18:19,800
בזכות זה למדו, אני עבדתי בכל העבודת
של הבית על מנת שילדינו יזכו ללמוד.

582

02:18:36,520 <-- 02:18:28,600

לקחנו הלוואות מופקעות מהנוצרים
כדי לשלוח אותם ללמוד,

583

02:18:46,800 <-- 02:18:36,600
לקראת סיום לימודיהם עלינו לארץ דרך סודן.
הם (שניים מהילדים שלנו) עלו לפנינו.

584

02:18:49,640 <-- 02:18:46,880
מר יונה בוגלה בא אמר כך וכך?

585

02:19:08,840 <-- 02:18:49,720
כן, הוא סיפר על מישהי שגרה באדיס אבבה
וחטבה עצים ביער שנקרא "אנטוטו",

586

02:19:22,960 <-- 02:19:08,920
על מנת שבתה תוכל לרכוש השכלה כראוי,
כעת בתה הועילה לא רק לה אלא גם לשאר!

587

02:19:34,200 <-- 02:19:23,040
אמרו לנו, "הגיעה העת לעלות לארץ המיוחלת,
לכן תשלחו את ילדיכם ללמוד ולהשכיל".

588

02:19:38,480 <-- 02:19:34,280
"אם אתם נוהגים ללבוש מלבוש יקר,
תלבשו זול יותר".

589

02:19:47,280 <-- 02:19:38,560
"אם אכלתם ארוחת ערב,
אז אל תאכלו ארוחת בוקר".

590

02:19:59,280 <-- 02:19:47,360
אחרי מסר שכזה הסתפקנו במועט.
בזכות זה ילדינו בסדר גמור.

591

02:20:03,760 <-- 02:19:59,360
את כל הילדים שלכם שלחתם לבית ספר?
כן.

592

02:20:06,200 <-- 02:20:03,840
לא! בעצם שניים מהם לא הלכו.

593

02:20:14,920 <-- 02:20:06,280
בני הבכור וזאת שגרה בבנימינה
לא הלכו ללמוד.

594

02:20:23,080 <-- 02:20:15,000
זאת ששוחחה איתך אתמול
הלכה ללמוד בגדבייה.

595

02:20:31,560 <-- 02:20:23,160
בלי לסיים את הלימודים עלו לארץ,
מה שלמדו שם עזר להם.

596

02:20:47,480 <-- 02:20:31,640
בארץ היא ילדה שלישייה,
הם בני 12, שני בנים ובת אחת.

597

02:20:56,240 <-- 02:20:48,480
למה לא שלחתם את שני הילדים ללמוד?
-כי היו גדולים ועזרו לו (לבעלי) בחקלאות.

598

02:21:03,200 <-- 02:20:56,320
עזרו גם בקציר, בעלי לא הסתדר לבדו,
כמה אפשר לבקש עזרה מאחרים?

599

02:21:11,760 <-- 02:21:03,280
כמה כבר אפשר לבקש?
כך הם למדו, הגדול שביניהם גר ברחובות,

600

02:21:20,560 <-- 02:21:11,840
הוא מורה לאנגלית,
מלמד אנגלית בבית ספר.

601

02:21:25,000 <-- 02:21:20,640
קנה בית ויש לו כבר שלושה ילדים.

602

02:21:34,880 <-- 02:21:25,080
לא הרגישו פספוס שלא הלכו ללמוד?
-הם לא הלכו, אבל כאן למדו.

603

02:21:39,040 <-- 02:21:34,960
אני שואלת על מה שהיה שם?
-לא הרגישו.

604

02:21:45,440 <-- 02:21:39,120
שני הגדולים לא הרגישו פספוס?
-לא הרגישו שפספוס, כי רצו להתפרנס.

605

02:21:54,840 <-- 02:21:45,520
אביו היה לבדו, לא היה מי שיעבוד בשבילו,
חרש לבדו וכו'.

606

02:22:01,200 <-- 02:21:54,920
שניהם לא הלכו ללמוד, השאר למדו.

607

02:22:11,160 <-- 02:22:01,280
כי בעלי לא רצה שיאשימו אותו, שלא יגידו
"אבינו לא שלח אותנו ללמוד".

608

02:22:19,560 <-- 02:22:11,240
גם את עזרת בחקלאות? ספרי לי בבקשה.
-בחרישה לא עזרתי,

609

02:22:24,280 <-- 02:22:19,640
אבל בנקישת עשבים בזמן הזריעה של
ה"טף" (דגן להכנת אנג'רה) כן עזרתי.

610

02:22:37,280 <-- 02:22:24,360
כי בזריעת הטף צריך לכתוש את האדמה היטב
ולהוציא את כל העשבים השוטים בידיים.

611

02:22:46,400 <-- 02:22:37,360
כך עשיתי עם תינוק על הגב,
כי אין איפה לשים את התינוק.

612

02:22:55,400 <-- 02:22:46,480
כאן בארץ יש גן ילדים, אבל באתיופיה
תמיד עם תינוק על הגב, כל היום.

613

02:23:08,560 <-- 02:22:55,480
בערב חזרנו לבית ומיד ניגשנו לבשל ולהכין
תבשילים ואנג'רה, אם לא היה משהו מוכן.

614

02:23:12,560 <-- 02:23:08,640
לפלזני אינג'רה ולפלזני ארוחת ערב.

615

02:23:14,360 <-- 02:23:12,640
כל היום עבדת ואחר כך?

616

02:23:24,480 <-- 02:23:14,440
כן, אחרי שהוא (בעלה) חוזר מהעבודה, אוכל
ארוחת ערב, שותה, ומבקש שארחץ את רגליו.

617

02:23:30,480 <-- 02:23:24,560
אחרי שאת רוחצת את רגליו צריכה לנשק
את רגליו, ואין מצב שאת לא מנשקת.

618

02:23:34,000 <-- 02:23:30,560
את מה?
-את רגליו, את מנשקת.

619

02:23:42,800 <-- 02:23:34,080
אחרי זה הוא מבקש ממך לסדר לו את המיטה,
מסדרת ונותנת לו לישון. כך היה באתיופיה.

620

02:23:53,200 <-- 02:23:42,880

אחרי כל זה את גם לא ישנה כמו שצריך.
באתיופיה לא היה כבוד לאישה

621

02:24:02,920 <-- 02:23:53,280
לפעמים יראי ה' אולי ריחמו,
לא היה כבוד, גם אם תמותי.

622

02:24:05,400 <-- 02:24:03,000
אני אמרת לך כך היה.

623

02:24:13,520 <-- 02:24:05,480
בנוסף ליום שלם של עבודה?
כן, לטפל בבעלך כמו תינוק,

624

02:24:19,400 <-- 02:24:13,600
אם לא תעשי כך, אוי ואבוי לך.

625

02:24:28,160 <-- 02:24:19,480
אם לא בישלת כשהוא הגיע, ידרוש ממך לדעת
איפה היית, מה עשית, למה לא בישלת.

626

02:24:32,560 <-- 02:24:28,240
האם זה מחייב שרק האישה תרחץ לו
את הרגליים או שגם ילדיו רוחצים לו?

627

02:24:37,640 <-- 02:24:32,640
אם זה אפשרי אז כן.
-את מי זה מחייב?

628

02:24:38,640 <-- 02:24:37,720
אני (האישה).

629

02:24:43,640 <-- 02:24:38,720
מה עוד עושה האישה?
-אני? -כן.

630

02:24:52,200 <-- 02:24:43,720
מה עוד היה לעשות?
לטחון קמח ולבשל, לגדל ילדים.

631

02:25:00,000 <-- 02:24:52,280
תמיד רציתי לגדל את ילדי כמו שצריך.

632

02:25:05,440 <-- 02:25:00,080
איך כיבסתם בגדים? איפה ומה המרחק?
איך נראתה הדרך?

633

02:25:15,120 <-- 02:25:05,520
רחוק מאוד, את צריכה לסחוב ערימה
של בגדים לכבס יום שלם ולחזור חזרה.

634

02:25:20,120 <-- 02:25:15,200
הנהר היה רחוק.
את מכבסת מתרחצת וחוזרת.

635

02:25:38,400 <-- 02:25:20,200
כל כמה זמן מכבסים?
כל פעם שהבגדים התלכלכו, כל 3-4 ימים.

636

02:25:50,000 <-- 02:25:38,480
תסבירי לי היטב, באמצעות מה מכבסים?
אלו חומרים היו? -מה?

637

02:25:55,840 <-- 02:25:50,080
איך ייבשתם את הכביסה?
תסבירי לי היטב כאילו אין לי מושג.

638

02:26:00,320 <-- 02:25:55,920
קטפנו פרי מיוחד שנקרא "אנדוד",
זה פרי שמעלה קצף כמו אבקת כביסה.

639

02:26:12,240 <-- 02:26:00,400
עם זה כיבסנו את הבגדים, על גבי הסלע,

מקציף כמו סבון רגיל.

640

02:26:16,120 <-- 02:26:12,320
רק עם זה כיבסנו, לא היה לנו סבון רגיל.

641

02:26:35,120 <-- 02:26:16,200
אחרי ייבוש הכביסה בשטח חזרנו לבית,
בבית קיפלונו ושמנו את הבגדים בסלים.

642

02:26:43,640 <-- 02:26:35,200
אח"כ מפרידים בין הבגדים הנקיים
למלוכלכים, עד פעם הבאה.

643

02:26:45,960 <-- 02:26:43,720
כך נהגנו לעשות.

644

02:26:46,960 <-- 02:26:46,040
זו עבודה ליום שלם?

645

02:27:00,960 <-- 02:26:47,040
כן, לוקח הרבה זמן, על חשבון עבודה אחרת,
לכן קודם צריכה לסדר את הבית.

646

02:27:06,480 <-- 02:27:01,040
כמה זמן הליכה עד הנהר?
-הרבה, יכול לקחת אפילו שעה שלמה.

647

02:27:17,200 <-- 02:27:06,560
יכול לקחת שעה שלמה, המים זרמו
על הסלעים ועל זה את מכבסת.

648

02:27:25,600 <-- 02:27:17,280
אחרי זה את חוזרת, יקירתי.

649

02:27:31,200 <-- 02:27:25,680
נעלתם נעליים?

-כן, בטח!, נעלנו נעליים.

650

02:27:47,000 <-- 02:27:31,280

נעליים? בטח שנעלנו נעליים.

קנינו, בטח שהיו נעליים.

651

02:27:54,160 <-- 02:27:47,080

ממה עשויות הנעליים?

-כמו הנעליים שבארץ.

652

02:28:02,240 <-- 02:27:54,240

מבד או מעור? תסבירי.

-מעור. יש גם מבד וגם מעור.

653

02:28:21,160 <-- 02:28:02,320

היו גם נעליים שעשויות מעור של כבש.

היו גם נעליים פתוחות.

654

02:28:30,680 <-- 02:28:21,240

כך היה באתיופיה,

זה מה שיש לי להגיד לך בתי.

655

02:28:37,680 <-- 02:28:30,760

טוב, מאיפה הבאתם כסף?

-כסף. מאיפה היה לכם כסף?

656

02:28:51,680 <-- 02:28:37,760

הכסף בא מהיבול שמכרנו בשוק,

אחרי הקציר העמסנו על חמורים ומכרנו.

657

02:28:59,880 <-- 02:28:51,760

כדי לקנות מלח, פלפל ובגדים לילדים

מכרנו את היבול בשוק תמורת כסף.

658

02:29:04,800 <-- 02:28:59,960

לא היה בנק או משהו כמו בארץ.

659

02:29:17,640 <-- 02:29:04,880
את קונה מלח, פלפל ובגדים לילדים וכו'.
וחוזרת הבייתה.

660

02:29:24,880 <-- 02:29:17,720
באתיופיה הנוצרים היו בלתי נסבלים,
יש כאלה שאומרים שהם טובים, אבל לא.

661

02:29:28,560 <-- 02:29:24,960
את עובדת קשה כל השנה
ופתאום גוזלים ממך חצי מזה.

662

02:29:35,120 <-- 02:29:28,640
בנוסף לזה (הנוצרים) מקללים אותך.
אומרים שלא, אבל הם תמיד קיללו אותנו.

663

02:29:41,200 <-- 02:29:35,200
כינו את הילדים בשמות גנאי,
כמו "שטן עם זנב", "קאילה" (כינוי מבזה).

664

02:29:46,200 <-- 02:29:41,280
נהגו לקלל את ילדיך?
-בטח שקיללו אותם, כשרעו את הצאן במרעה.

665

02:29:54,880 <-- 02:29:46,280
צעקו לעברם "הי, יא חתיכת שטן עם זנב
תעיף את הבקר שלך שלא יאכל מיבול!"

666

02:29:57,880 <-- 02:29:54,960
את שמעת כשצעקו כך?
-סיפרו שאמרו להם כך.

667

02:30:03,480 <-- 02:29:57,960
הילדים? -כן.
-תספרי לי בבקשה סיפור אחד שאת זוכרת.

668

02:30:06,880 <-- 02:30:03,560
את מה? לא, מי שנתקל בזה היו הילדים.

669

02:30:12,520 <-- 02:30:06,960
ברגע שהעדר (שלנו) נכנס לשדה תבואה שלהם,
מיד קיללו "שטן עם זנב"!

670

02:30:24,240 <-- 02:30:12,600
הנוצרים היכו את הילדים.
היה פחד נוראי, היה פחד.

671

02:30:32,760 <-- 02:30:24,320
עזבי אותך, יקירתי.

672

02:30:40,080 <-- 02:30:32,840
אבל הקב"ה נעתר לתפילתנו
והכניסנו לארץ הזאת.

673

02:30:52,320 <-- 02:30:40,160
את הארץ הזאת ראיתי בחלום
עוד כשהייתי באתיופיה. ראיתי בחלום.

674

02:30:56,720 <-- 02:30:52,400
מה הכוונה?
-ראיתי בחלום על הארץ הזאת.

675

02:31:12,440 <-- 02:30:56,800
זה היה כשילדתי את בתי אצל אימא שלי,
כידוע לך, ישנתי בבית היולדת,

676

02:31:18,880 <-- 02:31:12,520
בחלום קרא לי מישהו ועניתי לו "כן!",
ואז פנה אלי שוב "תסתכלי על ירושלים",

677

02:31:30,200 <-- 02:31:18,960
שאלתי "איפה?", והוא אמר לי "הנה תראי",
איך שהסתכלתי ראיתי הרבה חצץ זוהר ונוצץ.

678

02:31:42,000 <-- 02:31:30,280
הקצתי בבהלה והבנתי שזה היה בחלום,
אז סיפרתי לדודתי שהייתה גם בבית נידה.

679

02:31:50,000 <-- 02:31:42,080
אמרתי לה "ראיתי חלום",
ואז שאלה "מה ראית הפעם?"

680

02:32:02,400 <-- 02:31:50,080
סיפרתי לה שהראה לי את ירושלים,
היא אמרה, "בתי, תזכי להיכנס לירושלים!"

681

02:32:08,600 <-- 02:32:02,480
נכפי שדודתי אמרה,
זכיתי להיכנס ולגור בירושלים.

682

02:32:13,320 <-- 02:32:08,680
בתי, אני מספרת שראיתי דבר כזה.

683

02:32:19,760 <-- 02:32:13,400
עכשיו נשוחח על רפואה.
האם חלית אי פעם באתיופיה?

684

02:32:32,240 <-- 02:32:19,840
כן. -חלית ברגל, איך נרפאת?
-לא חליתי כ"כ קשה, חליתי מחלת חום.

685

02:32:41,040 <-- 02:32:32,320
כשחליתי הלכתי לדוד שלי שקראו לו,
ימטה מקונן, הוא היה רופא וגר בכפר דבת.

686

02:32:48,840 <-- 02:32:41,120
הלכנו אליו, אחרי שטיפל בי
ונרפאתי חזרתי לביתי.

687

02:32:54,840 <-- 02:32:48,920
איך הוא טיפל בך? -זריקה.
טיפל בי באמצעות זריקה נגד מחלת החום.

688

02:33:13,560 <-- 02:32:54,920
חזרתי לביתי, היה סוג של שורש מיוחד
שע"י שאיפת האדים המעושנים ניתן להירפא,

689

02:33:18,120 <-- 02:33:13,640
זה מסייע במיוחד כנגד דלקות וכו'.

690

02:33:31,480 <-- 02:33:18,200
הבריאות שלי תקינה, אפילו בסודן לא חליתי,
היה לי יובש בגלל הרוח חוץ מזה אני בריאה.

691

02:33:40,000 <-- 02:33:31,560
מה אם הילדים? -שלי?
-כן, שלך? -בסדר גמור.

692

02:33:52,200 <-- 02:33:40,080
לא חלו אי פעם? -כן, בני מאוד חלה,
בני הבכור היה חודש שלם במצב קריטי.

693

02:34:01,040 <-- 02:33:52,280
טוב?
-ברוך ה' החלים, אח"כ חלה באבעבועות רוח,

694

02:34:09,560 <-- 02:34:01,120
זו מחלה נוראה, הוא היה קרוב למות.
אבל בסוף החלים גם מזה.

695

02:34:15,560 <-- 02:34:09,640
רגע, ספרי לי לפירטי פרטים,
כשבנך חלה חודש שלם מה עשית?

696

02:34:29,960 <-- 02:34:15,640
התפללנו להקב"ה, נתנו תרופות.

הלכנו לרופא והוא קיבל כדורים.

697

02:34:44,840 <-- 02:34:30,040
הכדורים של אתיופיה השפיעו מיד לטובה,
באתיופיה ובסודן הכדורים עזרו מיד.

698

02:35:01,840 <-- 02:34:44,920
מה המרחק לבית חולים?
-רחוק! שעתיים הליכה עם חולה על הגב.

699

02:35:09,200 <-- 02:35:01,920
שעתיים הליכה עם החולה על הגב,
אם היה לך סוס אז על הסוס, אם לא על הגב.

700

02:35:13,760 <-- 02:35:09,280
את זה את זוכרת היטב?
-וואי, וואי. -אז ספרי לי הכל.

701

02:35:19,960 <-- 02:35:13,840
של ההוא? -כן.
לא עלינו, המחלה שלו הייתה קשה

702

02:35:32,000 <-- 02:35:20,040
היו מצבים שחשבתי שהוא מת, כולנו איבדנו
תקווה, אני ישנתי לצידו חודש שלם.

703

02:35:35,840 <-- 02:35:32,080
הוא היה ממש רזה כמו חוט,
נראה לי שזה היה כנראה עין רע.

704

02:35:40,880 <-- 02:35:35,920
אני רוצה שתספרי לי
מה בדיוק עשית כדי לטפל בו?

705

02:35:42,480 <-- 02:35:40,960
לקחת אותו לבית חולים, נכון?
-כן.

706

02:35:47,560 <-- 02:35:42,560
אז איך הכנת את עצמך לקראת ההליכה?
איך עברת את הדרך? תפרטי הכל.

707

02:35:53,880 <-- 02:35:47,640
עם אביו סחבנו כל אחד בתורות,
מתי שהוא התעייף אני עזרתי לסחוב,

708

02:36:00,880 <-- 02:35:53,960
כשאני התעייפתי אז הוא סחב,
כך עשינו עד שהגענו לבית חולים,

709

02:36:02,880 <-- 02:36:00,960
בני נרפא, ברוך ה'.

710

02:36:12,200 <-- 02:36:02,960
איך קיבלו אתכם במרפאה? -טוב.
איך טיפלו בכם? כמה זמן התאשפזתם?

711

02:36:21,200 <-- 02:36:12,280
יצאנו מהבית בבוקר והגענו לשם
אחרי צהריים,

712

02:36:30,760 <-- 02:36:21,280
כשהגענו ראו אותו ומיד הרופאים
הכניסו אותו לטיפול.

713

02:36:42,200 <-- 02:36:30,840
בדקו אותו וטיפלו בו, הוא נענק מכאבים,
טיפלו בו מעל לשעה בפנים.

714

02:36:47,920 <-- 02:36:42,280
אני חששתי ממוצא פיהם של הרופאים
שמא יבשרו לי שהוא נפטר.

715

02:37:05,000 <-- 02:36:48,000
אחרי שעת המתנה, הוציאו אותו מהטיפול
ולאט לאט התחיל להתאושש, והוא החל להחלים.

716

02:37:09,880 <-- 02:37:05,080
עוד כשהייתם שם?
-כן, עוד שישבנו שם, המתנו עד הערב.

717

02:37:25,400 <-- 02:37:09,960
ובערב חזרנו לבית עם הילד, הוא היה בן 3.
כך חזרנו לביתנו.

718

02:37:30,000 <-- 02:37:25,480
היום חי איתנו בריא ושלם.

719

02:37:36,120 <-- 02:37:30,080
הלכתם בחושך?
-כן. -איך הייתה הדרך?

720

02:37:47,640 <-- 02:37:36,200
הלכנו על דרך סלולה של הרכבים,
הייתה תאורה.

721

02:37:55,680 <-- 02:37:47,720
הדרך הייתה נוחה ומישורית,
כך העברנו את החיים באתיופיה.

722

02:38:02,000 <-- 02:37:55,760
בגלל שהוא היה ילד הצלחתם לסחוב אותו,
מה עושים לגבי מבוגר חולה?

723

02:38:08,000 <-- 02:38:02,080
וואי. לוקחים על גבי אלונקה,
על גבי קרשים סוג של מיטה.

724

02:38:15,280 <-- 02:38:08,080
כמו האלונקה של החיילים,

בצורה כזאת נשאנו את החולה.

725

02:38:32,360 <-- 02:38:15,360

זכור לך מקרה שחולה נישא באופן כזה?
-אישה בהריון שחלתה נשאו אותה על אלונקה.

726

02:38:38,240 <-- 02:38:32,440

והיא ילדה באמצע הדרך.

727

02:38:42,240 <-- 02:38:38,320

חזרה חזרה לביתה.

728

02:38:46,720 <-- 02:38:42,320

ילדה בשלום?

-ילדה בשלום.

729

02:38:56,360 <-- 02:38:46,800

צעקה, "תורידו אותי, תורידו אותי".

וילדה בשלום.

730

02:39:03,480 <-- 02:38:56,440

איזה מין סוגי אוכל אכלה אישה בהריון?

731

02:39:07,880 <-- 02:39:03,560

אוכל עם תזונה בריאה, אוכל נקי.

732

02:39:15,440 <-- 02:39:07,960

איזה סוגי מזון?

-לא מרבה לאכול חיטה.

733

02:39:27,360 <-- 02:39:15,520

אישה בהריון לא הרבתה לאכול חיטה,
מה שהיא אכלה לרוב היה שיבולת שועל.

734

02:39:42,600 <-- 02:39:27,440

אוכל מטף (יבול שגדל באתיופיה), פולים,

דייסה מטף עם חמאה ודברי חלב.

735

02:39:50,000 <-- 02:39:42,680

ואחרי הלידה גם כן,
זה טוב גם לעסות את גוף עם חמאה.

736

02:40:01,000 <-- 02:39:50,080

הקפידה על תזונה נכונה כל בוקר,
אחרי דבר כזה הפנים שלך זוהרות כמו אור,

737

02:40:03,400 <-- 02:40:01,080

כמו הפנים שלך (של המראינית).

738

02:40:07,920 <-- 02:40:03,480

איך מייצרים חמאה?
-חמאה? -כן.

739

02:40:24,920 <-- 02:40:08,000

מהחלב, אחרי החליבה אוגרים כמות בתוך כד
חרסניה, עובר חיבוץ עד להוצאת החמאה.

740

02:40:34,920 <-- 02:40:25,000

אחרי חיבוץ מעדנים את החמאה,
מזה מכינים דייסה עם טף או שיבולת שועל.

741

02:40:46,440 <-- 02:40:35,000

איך מעדנים אותו?
-עם תבלין כורכום, חילבה וכו'.

742

02:40:56,000 <-- 02:40:46,520

אמרו שהכינו חמאה שעבר עליה שנה שלמה,
חמאה כזאת טובה לבריאות.

743

02:41:00,640 <-- 02:40:56,080

אחרי תיבולן שמים אותו שנה שלמה בצד.

744

02:41:12,080 <-- 02:41:00,720
באתיופיה לא היה מקרר, למרות זאת החלב
לא התקלקל. כך גם הגבינה ושאר המצרכים.

745

02:41:18,840 <-- 02:41:12,160
שטפנו את כלי האחסון ועישנו אותו
עם עשן ואז הכל נשמר היטב.

746

02:41:23,880 <-- 02:41:18,920
כאן בארץ אם השארת אותו בחוץ
בקושי שורד לילה אחד.

747

02:41:29,240 <-- 02:41:23,960
כן, באמת, איך נשמר הבשר מבלי להתקלקל?

748

02:41:39,720 <-- 02:41:29,320
לא התקלקל, שטפנו היטב את הבשר ואחרי זה
ייבשנו אותו כדי שישמר לתקופה.

749

02:41:45,600 <-- 02:41:39,800
אחרי שאכלנו בהתחלה את הטרי
מה שנשאר תלינו לייבוש אחרי מליחה.

750

02:41:51,600 <-- 02:41:45,680
הבשר התייבש תוך יום אחד,
אח"כ את מורידה מהייבוש ושמה באחסון.

751

02:41:53,600 <-- 02:41:51,680
את זה הכנת כל פעם לפי הצורך.

752

02:41:58,600 <-- 02:41:53,680
איפה מאחסנים?
-בתוך כד חרסינה או במשהו.

753

02:42:04,480 <-- 02:41:58,680
העקר שלא יכנס בו משהו.
אוטמת זאת היטב.

754

02:42:16,280 <-- 02:42:04,560
כך עשינו, לא היה מקרר או משהו אחר,
אבל הכל היה בריא.

755

02:42:21,480 <-- 02:42:16,360
לא התקלקל משהו?
-לא התקלקל, לא התקלקל.

756

02:42:28,520 <-- 02:42:21,560
התבשיל שהכנת ביום שישי
בשביל שבת לא התקלקל בכלל.

757

02:42:33,400 <-- 02:42:28,600
אפילו מי הגבינה (אגוואט) שהורתח
משישי לשבת, לא קרה לו משהו.

758

02:42:39,960 <-- 02:42:33,480
ספרי לי בבקשה, מה אוכלים בשבת?
-מה? - מה היה?

759

02:42:49,760 <-- 02:42:40,040
אוכל לשבת? -כן? - הרתחנו מראש מי גבינה
(אגוואט), הכנו תבלין חריף.

760

02:42:58,560 <-- 02:42:49,840
אפינו לחם בתוך האדמה (מכוסה בעלים).
-מה זאת אומרת לחם בתוך האדמה?

761

02:43:09,760 <-- 02:42:58,640
לחם מחיטה ושיבולת שועל, לוקחים מחבת
מתכת ודוחפים אותו לתוך ערימת פחם בוער.

762

02:43:18,800 <-- 02:43:09,840
מעל זה את שמה את הבצק, ואז את מכסה אותו
עם מכסה ומעל זה שמים ערימת פחם בוער.

763

02:43:24,040 <-- 02:43:18,880
בפנים הלחם מכוסה בעלים מיוחדים,
וזה נאפה ממש טוב.

764

02:43:32,840 <-- 02:43:24,120
כשאת מוציאה את זה בשבת בבוקר, אי אפשר
לתאר במילים עד כמה הלחם אפוי ופריך.

765

02:43:44,160 <-- 02:43:32,920
בבוקר מזמינים את המשפחה והשכנים,
בערך 5-6 משפחות, בוצעים ואוכלם ביחד.

766

02:43:52,160 <-- 02:43:44,240
בבציעת החלה כל משפחה
מביאה עימה תבשיל או שתייה בנוסף לחלה

767

02:43:54,480 <-- 02:43:52,240
היה שם ערימה של חלות שכל
משפחה הביאה עימה,

768

02:44:00,800 <-- 02:43:54,560
כולנו אכלנו כמשפחה ביחד,
הילדים גם כן באו ואכלו.

769

02:44:06,680 <-- 02:44:00,880
אכלנו ביחד, חיינו באושר שכזה.

770

02:44:11,960 <-- 02:44:06,760
בשבת היה אסור לחגור חגורה,
את רק יושבת ומתענגת ממנוחה.

771

02:44:19,600 <-- 02:44:12,040
לא הבערנו אש, הבאנו מהשכונה
של הנוצרים.

772

02:44:21,760 <-- 02:44:19,680

כך חיינו באתיופיה.

773

02:44:29,240 <-- 02:44:21,840

הבאתם אש מהנוצרים?

-כן, שלחנו ילדים כדי להעביר אש.

774

02:44:34,400 <-- 02:44:29,320

טוב?

- באמצעות רפש יבש או עץ בוער.

775

02:44:44,440 <-- 02:44:34,480

ומה עשיתם?

-במוצ"ש הכנו קפה, בישלנו והכנו תבשילים.

776

02:44:48,080 <-- 02:44:44,520

זה בשביל מוצ"ש?

-כן, למוצאי שבת.

777

02:44:51,760 <-- 02:44:48,160

את זה תסבירי לי היטב.

-את זה עשינו רק אחרי צאת שבת,

778

02:45:04,760 <-- 02:44:51,840

רק אחרי שהחשיך הלכנו והביאו אש מהנוצרים.

לא הייתה אש בוערת בשבת, האש כבויה.

779

02:45:14,560 <-- 02:45:04,840

עם צאת השבת הבאנו אש מהנוצרים

והכנו קפה וכו'.

780

02:45:17,560 <-- 02:45:14,640

באתיופיה שמרנו על השבת.

781

02:45:23,560 <-- 02:45:17,640

מה עושים יום שלם?

-זה היה תענוג.

782

02:45:31,560 <-- 02:45:23,640

תמיד שואלים אותי איך היה שם?

איך היה בנוי הבית?

783

02:45:35,880 <-- 02:45:31,640

האם הבית בנוי מקש? האם היה מקרר?

האם היה בכלל מים או אמבטיה?

784

02:45:39,000 <-- 02:45:35,960

אז תעני להם עכשיו! -כן, היה.

-לכל השאלות ששאלו אותך?

785

02:45:40,120 <-- 02:45:39,080

כן.

786

02:45:44,840 <-- 02:45:40,200

אחותי רצתה לחגוג לאחיינית שלי בת מצווה,

787

02:45:49,520 <-- 02:45:44,920

הבת ביקשה "במקום לחגוג לי בת מצווה כאן,

קחי אותי לראות את לאתיופיה".

788

02:45:54,240 <-- 02:45:49,600

בזכות זה אמא שלה זכתה לראות

את מקום הולדתה באתיופיה.

789

02:45:58,240 <-- 02:45:54,320

"אז איך היה שם? מה העדר אוכל שם?"

790

02:46:08,240 <-- 02:45:58,320

"איפה התקלחתם?" איזה חמודים!

כך שואלים אותי הנכדים שלי שנולדו כאן.

791

02:46:14,960 <-- 02:46:08,320

כך הם תמיד שואלים.

ואני עונה "תלכו ותראו בעצמכם

792

02:46:16,000 <-- 02:46:15,040

"בניי, זה היה בשביל היסטוריה "

793

02:46:21,000 <-- 02:46:16,080

תודה רבה! -תודה רבה!
-מאחלת לך שתלדי בשלום!